

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inozemstvo, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
mali oglasi po 130
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po 2 D, 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrtica po 10 Din
g. Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rožen pondeljke in
dneva po prazniku

Po volitvah

Volitve v Nemčiji so končane in Evropa ima pred seboj številke, ki dokazujejo, kako je volil narod ene najmočnejših držav, kam je krenil nemški volivec, ko so ga vprašali, kako si zamišlja politično življenje v lastni državi in do sosedov. Poznavalcu nemških razmer volivni izid ne more biti tuj. Da morajo zgubiti fevdalni nacionalci, ki se še v letu 1928, ogrevajo za polabsolutizem, odpravo parlamentarizma, splošne in enake volivne pravice, je bilo pri tako visoko umsko izobraženem narodu kot je nemški, na dlani. Da bodo pridobili socialni demokrati, je bilo enako pričakovati. Ne samo radi tega, ker je stranka že dolgo časa v izraziti opoziciji, ker se spričo težkega gospodarskega stanja in obubožanja prebivalstva lažje zbira volivne krogle kot z odgovornostjo v vladi, ampak tudi radi tega, ker stalno narašča število gospodarsko odvisnih ljudi, ki tvorijo danes že tri četrtine naroda. Zgube posameznih strank takozvane sredine sicer niso bistvene, vendar pa značilne tako, da marsikdo z njimi ni računal.

Prva značilnost je velika razcepljenost in veliko število strank, ki kaže, da tudi sedanje volitve še niso prinesle končne oblike političnega udejstvovanja nemškega naroda. Na zunaj se zdi, kakor da imamo opraviti s francoskim primerom, kjer so skupine poslancev že običajne, vendar pa je razlika bistvena. Podčrtati je, da so vse te stranke dobro organizirane, da imajo izvestni program, na katerega prisega volivec in za katerega je odgovoren poslanec v parlamentu, bodoča sestava vlade bo torej zelo otežkočena, polna kompromisov in polna prerivanja. Če vpoštevamo dalje, da je hkrati z nemškimi nacionalci tepena tudi takozvana kmetijska zveza, organizacija nemškega kmetijstva, in če vpoštevamo, da sta ravno ti dve organizaciji neposredno pred volitvami izvaljevali voharno razpravo o propadanju kmetijskega stanu, da sta s tem geslom agitirali pred volitvami in v zadnjem volivnem trenutku, apelirali na stanovske interese in torej vseskozi združili, kar se v kmetijstvu da združiti, potem je jasno, da gre njuna zguba tudi na račun splošne industrializacije in proletarijizacije, ki je danes značilna ne samo v Nemčiji, ampak v Evropi in na svetu sploh. Dokaz za to je nadalje velikanski porast socialistične in komunistične leveice, ki je pridobila celih 30 mandatov.

Vsekakor je močno prizadeta tudi sredina. Če je nemška ljudska stranka zgubila 7 mandatov, ne moremo reči, da bi njeno volivstvo ne odobraval Stresemannovo zunanjo politiko. Poraz gre na račun notranje gospodarske politike. Tepena je namreč stranka izrazitega kapitalizma. Skoro isto bo veljalo tudi za 7 izgubljenih demokratskih mandatov. Kar se tiče centra, ki je izgubil skupno z bavarsko ljudsko stranko 10 mandatov, lahko trdimo, da je to račun za zvezo z nemškimi nacionalci, kakor tudi, da je gospodarsko vprašanje kulturno za enkrat nadkrili. Že tedaj, ko se je sestavljala prejšnja vlada, pri kateri je imel glavno besedo ravno centum, je Wirthov krog napovedal slabe posledice in opozarjal zlasti na dojem, ki ga bo dobilo o stranki organizirano delavstvo zapadne Nemčije. Ko je stranka opravičevala svojo zvezo, je bilo opaziti na teh shodih dva tabora, ki sta se večkrat celo dejansko spopadla. V nekaterih poreskih središčih se je razbila organizacija tako, da sta vzporedno obstajali dve, vsaka z lastnimi glasilci. Zlasti pa je delavstvo zamerilo stranki, ker je še vsak stan imel od zadnje vlade vsaj osnutek, če ne zakon, ki hoče povzdigniti socialno in materialno blaginjo, le delavstvo je bilo razmeroma zelo skopo obdarjeno. Že itak v primeri z drugim uradnim v Evropi dobro plačano uradništvo bi bilo, da se ni delavstvo izrecno uprlo, znova nagrajeno; tudi srednje gospodarski krogi, organizirani v takozvani gospodarski stranki, so bili pod vodstvom vseučiliškega profesorja dr. Bredta dobro zastopani. Očividno je volivni izid ne samo centuma, ampak leveice sploh, odločen opomin, da se preko delavskih zahtev ne more več iti na dnevni red.

Zunanje politično je izid nemških volitev samo pozdraviti. Večina je odklonila misel, kot jo propagirajo nacionalci, da je treba Evropi nove vojne, da mora Nemčija z mečem pridobiti nazaj odstopljene pokrajine in da se zlasti stanje ob poljski meji ne prizna. Kajti zunanje politično je ravno nemška socialna demokracija najbolj iskrena zastopnica Stresemannovega zunanje političnega programa in v tem oziru bo njena zmaga pomirila tudi ti-

Nemčija volila levo!

v Berlin, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Uradno poročilo o izidu volitev ugotavlja, da je bilo oddanih skupno 30.592.443 glasov, od katerih so dobili:

socialni demokrati 152 mandatov, nemški nacionalci 73, centum 62, nemška ljudska stranka 44, komunisti 54, demokrati 25, gospodarska stranka 23, bavarska ljudska stranka 16, kršč. soc. kmetijska stranka 13, nacionalni socialisti (Hittler) 12, nemška kmetijska stranka 8, Landbund 3, nem. hanoveranska stranka 3, Volksrechtspartei 2, Sächsischer Landbund 2 mandata.

V primeri s številkami prejšnjega državnega zbora so dobili socialni demokrati 21 mandatov; nemški nacionalci in Landbund zgubila 35 mandatov; centum in bavarska ljudska stranka zgubila 10 mandatov; nemška ljudska stranka zgubila 7 mandatov; komunisti dobili 9 mandatov; demokrati zgubili 7 mandatov; dobili gosp. str., nemška kmetijska str. in nemški hanoveranci 13 mandatov, ki so imeli prej skupno 21 mandatov; nacionalni socialisti (Hittler) zgubili 2 mandata; Volksrechtspartei 2 mandata dobila, ki prej ni bila zastopana.

Tudi dežele volijo levo

v Berlin, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Obenem z nemškimi državnoborskimi volitvami so bile včeraj tudi volitve za celo vrsto nemških deželnih zborov. Dosedaj so bile v sestavi nemške državne vlade in nemških deželnih vlad mnoge razlike, posebno pa v največji nemški zvezni državi Pruski. Ta razlika je bila posebno v zadnjem času velika, ker je vladala v državni vladi koalicijska desnica, v pruski pa weimarska koalicijska. Odmaknitev na levo se je sedaj pokazala tudi v raznih deželnih zborih. V Prusiji se bo ojačila vlada socialnih demokratov z Otonom Braunom na čelu, kateremu so manjkali dosedaj samo trije glasovi do večine. V bodoče pa bo razpolagal s trdno večino. Prirastek in izguba glasov pri deželnih volitvah sta v istem razmerju, kakor v državnem zboru. V pruskem deželnem zboru so pridobili socialni demokrati 22 mandatov, tako da bodo imeli 136 poslancev, dočim so nemški nacionalci od 109 mandatov padli na 82 mandatov. Na Württemberskem so bile volitve še bolj pomembne, ker se bo morala

Zmagal je tudi Sächsischer Landbund z 2 mandatoma, dočim Nationalblock ni dobil nobenega mandata, prej pa je imel dva.

Volitve v pruski deželni zbor so potekle temu primerno.

Novi nemški državni zbor bo po uradnem skupnem poročilu štel 489 poslancev, torej 4 manj kakor poprej. Mandati so razdeljeni v primeri s prejšnjim, tako-le (nekaj stranic se je že združilo!):

Socialni demokrati	152 (prej 131)
nemški nacionalci z dvema manjšima strankama	91 (prej 111)
centum	62 (prej 69)
nemška ljudska stranka	44 (prej 51)
komunisti	54 (prej 45)
demokrati	25 (prej 32)
bavarska ljudska stranka	16 (prej 19)
gospodarska stranka z neko drugo manjšo skupino	31 (prej 17)
narodni socialisti (Hittler)	12 (prej 14)
Volksrechtspartei	2 (prej nič)

Udeležba pri volitvah v vsej državi znaša 75%. Smatra se, da se bo državni zbor sestel 12. junija, pruski deželni zbor pa že 5. junija.

spremeniti vsa tamošnja vlada. Tamošnji nemški nacionalci so bili popolnoma poraženi. Tamošnji blok, ki so ga sestavljali centum, nemški nacionalci in Bauernbund, je ostal v manjšini ter so tudi tam socialni demokrati postali najmočnejša skupina. Interesanten je položaj tudi na Bavarskem. Tudi tu je bila poražena nemško nacionalna koalicijska, dočim je katoliška bavarska ljudska stranka, kateri pripada sedanjim ministrski predsednik Held, število svojih mandatov pomnožila in bo tudi nadalje ostala daleko najmočnejša stranka. Socialni demokrati so imeli dosedaj samo 24 mandatov, odslej pa jih bodo imeli 34 in bodo druga najmočnejša stranka. Kako se bo sestavila nova bavarska vlada, je še dvomljivo, ker v gotovih merodajnih krogih bavarske ljudske stranke niso naklonjeni koaliciji s socialnimi demokrati in se uveljavljajo prizadevanja, da bi se na Bavarskem ohranila stara desničarska koalicijska, za kar je dana teoretična možnost.

Kdo bo sestavil novo vlado?

Največji uspeh so torej imeli socialni demokrati, poleg njih pa gospodarska stranka in komunisti, največje izgube pa nemški nacionalci, dočim je izguba centuma razmeroma manjša, zato pa vzbujajo tem večjo pozornost izguba demokratov kot številčno slabše skupine.

Prvi najvidnejši rezultat volitev je izredna kompliciranost nemške strankarstva. Obe levičarski stranki, socialni demokrati in komunisti s skoro 12 in pol milijona glasovi so dosegli 40 odstotkov vseh glasov, vendar je z ozirom na to, da sta obe stranki med seboj v ljutem sporu, težko govoriti o krenitvi na levo, dasi bi izguba 20 mandatov na desni strani opravičevala to označitev. Sredo tvorijo nemška ljudska stranka, centum, gospodarska stranka in demokrati. Karakteristika volitev kaže, da so nemški nacionalci dogospodarili pri prebivalstvu vlemest vsled svojih napačnih obljub pri izkoriščanju narodnega premoženja in vsled svojih sovražnih napadov na zunanjo politiko sprave in sporazuma. Izguba centuma se pripisuje nekoliko zgrešeni politiki Marxovega kabineta glede strokovnih zvez, ki je nazadnje proti volji krščanskih strokovnih zvez preveč bila zvezana z nemškimi nacionalci.

Tako je prišlo, da so razmere med strankami v novem parlamentu zelo zapletene in da so izgledi za sestavo vlade kočljivi. Levica sama zase je preslaba, ravno tako pa tudi desnica z meščansko sredino, ki je bila nazadnje reprezentirana v Marxovem kabinetu. Oživitve takozvane weimarske koalicijske socialnih demokratov, centuma in demokratov ni mogoča, ker imajo te tri stranke od skupnih 489 samo 239 mandatov. Edina kombinacija za življenja zmožno vlado bi bila velika

ste, ki so, bodisi na vzhodu ali na zapadu, bili v strahu, da se v najbližji bodočnosti zabliska pruski meč,

ljudska stranka pod dr. Stresemannom, ki pa bi mogla uspeti tudi v glavnem samo v smeri velike koalicijske. Velika koalicijska bi svoje glavno poskušnjo prestala s tem, če se ji posreči, da obdrži vladni kurz proti ekstremom desnice in leveice ali proti poskusom nemških nacionalcev povzročiti krizo.

Kar se tiče dosedanjih izjav tiska, je pripomniti, da smatra demokratski »Berliner Tageblatt«, da je obnovevitev desničarske koalicijske izključena. List pravi: Noben desničarski blok v državi in učvrstitev dosedanjih vladnih razmer v Prusiji, to sta najvažnejša uspeha včerajšnjih volitev. »Vorwärts« izjavlja, da socialni demokrati porasta glasov komunistov ne jemljejo tragično. Porast komunističnih glasov gre samo na račun meščanskih strank. Socialistični listi računajo s tem, da se bodo v enem delu nemškega meščanstva ojačile fašistične struje. Časopisje desnice pa kaže zmedenost. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da je izid volitev pripisovati usodnemu vplivu razcepljenih strank, in domneva, da bo uspeh radikalnih kril na levi in desni oviral uspeh socialne demokracije.

Volitve so se vršile v popolnem miru in ob večji udeležbi, kakor sploh kdaj poprej, čemur je morda pripomoglo tudi deževno vreme. Prišlo je samo do majhnih spopadov in pretepotov med ekstremnimi desnimi in levimi skupinami. Vsega skupaj je bilo aretiranih 140 ljudi, od katerih pa je bilo že zvečer izpuščenih 120. Posebno številno so se udeležile volitev ženske. Samo v saškem mestu Glauchau je prišlo d o resnejšega spopada. Tamošnjega voditelja socialnih demokratov je zabodel neki komunist, ki je bil aretiran.

Beneš razgovori v Berlinu

v Berlin, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Dr. Beneš je imel danes prvi razgovor z državnim tajnikom von Schubertom. Pri tem sta se razgovarjala o vprašanjih locarnske politike, o splošnih evropskih problemih, o razvoju v jugovzhodni Evropi. Jutri dopoldne bo drugi sestanek, na katerem se bo v glavnem razpravljalo o češko-nemških mejnih vprašanjih. Jutri dopoldne bo državni tajnik Schubert priredil dr. Benešu kosilo, zvečer pa bo sprejem pri državnem kanclerju.

Hrvatski škofje v Rimu

(Od našega rimskega dopisnika.)

Rim, 20. maja.

Te dni so se vrnili iz Rima zagrebški nadškof dr. Bauer, djakovski škof Aksamović in subotički Budanović. V Rimu so bili na uradnem obisku ad limina apostolorum, ker pridejo to leto na vrstni red naši škofje. Pri tem so podali Vatikanu običajna poročila.

Kakor je izvedel Vaš dopisnik, so se škofje zanimali tudi za zavod sv. Hijeronima, vprašanje, ki je še vedno neročeno. Naši škofje so imeli priložnost, da so na lastne oči pregledali razmere na zavodu. Hrvatski škofje se popolnoma strinjajo — po informacijah od najmerodajnejše strani — s stališčem, kot ga zastopa jugoslovanska vlada, da se ohrani temu zavodu ne samo verski ampak tudi narodni značaj. Dosledno temu stališču gre naša zahteva za tem, da zavod upravljajo naši duhovniki kot je to slučaj pri drugih sličnih zavodih v Rimu.

Izjema, ki jo ima abesinski kolegij, ne dokazuje ničesar, kar naj bi ne opravičilo našega stališča. V misijonski deželi kot je Abesinija, so razmere povsem drugačne kot v naši državi. Abesinija nima svojih narodnih duhovnikov, dočim jih Jugoslavija ima; vrhu tega naša duhovščina nikakor ne zaostaja v izobrazbi in pripravi za italijansko ali katerokoli drugo. Abesinski zavod vodijo italijanski kapucini radi tega, ker imajo tudi v Abesiniji dušebrižništvo. Splošno se misli, da bo sv. Stolice ugodila pravični želji naše vlade in naše duhovščine. Ravnotako je opravičeno misliti, da bo to vprašanje, ki je odvisno samo od sv. Stolice, ki v politiki ne more gledati na narodne predsodke, rešeno še pred sklenitvijo konkordata, ter ni z njim v nobeni zvezi. Skorajšnjo ureditev tega vprašanja pa bi na splošno zboljšala stike med našo državo in sv. Stolico.

»Slavija« tepena v Frankfurtu. Belgrajska »Slavija« je včeraj v igri proti frankfurtskemu nogometnemu sportnemu društvu propadla s 4:6, dasi je taktično in tehnično igrala zelo lepo, najbrže, ker je bila preveč utrujena po prejšnjih igrah.

Novi transport „ADLER STANDARD 6“

najpopolnejših nemških avtomobilov tipe 10/45 KS s centralnim mazanjem in hidravličnimi zavorami prispe v kratkem. — Zahtevajte natančnejši popis in prospekte od Generalnega zastopstva: **R. Luckmann, Ljubljana, Ahacijeva cesta 10**
Podzastopstvo za Mariborsko oblast oddam solventnemu strokovnjaku!

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi ti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Novoustanov. **OBLAČILNICA „MERKUR“**
V MARIBORU, KRALJA PETRA TRG 6 (palača Pok. zav.)

priporoča svojo zalogo sukna po konkurenčnih cenah. Bogata izbira, postrežba točna in solidna. Prodaja tudi na obroke! — Za mnogobrojen obisk se priporoča

Oblačilnica „MERKUR“.

**Lubasova
harmonika
pride na Velesejem**

Paviljon »II« koja št. 458-462
Paviljon »II« koja št. 510-512
Ker razširja naša konkurenca neresnične vesti o naši trdki, je v Vašem lastnem interesu, da se prepričate o kakovosti

SVETOVNOZNANE

LUBAS-HARMONIKE

Lubas-harmonika je prvovrstna v kakovosti
Lubas-harmonike ne more nihče izvirno ponarejati
Lubas-harmoniko igrajo na celem svetu
Lubas-harmonika je jamčeno 2 polni leti
Lubas-harmonika je že 50 let najboljša
Lubas-harmonika je čudovito poceni in siere:

St. 500	„Apolo“	2 vrstna, 2 krat vglasila	Din 600—
„509“	„Musika“	2 „ „ „ „	800—
„512“	„Harmonie“	3 „ „ „ „	1200—
„515“	„Princes“	3 „ „ „ „	1600—
„519“	„Kraljica“	3 „ „ „ „	1800—
„523“	„Sirene“	4 „ „ „ „	1950—
„527“	„Ljubček“	4 „ „ „ „	2100—

Nobenih drugih stroškov! Od tovarne v Celovcu 10% ceneje! Te cene veljajo le za Ljubljanski velesejem! S temi cenami in to dobro kakovostjo kupite le pri

FRANC LUBAS & SOHN

Harmonika-Erzeugung KLAGENFURT, Österreich
Lastni zastopniki in založništva v: Severni Ameriki, Južni Ameriki, Franciji, Belgiji, Nizozemski in Nemčiji.

Sprejme se

20 dobrih zidarjev

na Poljanskem nasipu

pri podjetju **inž. Dukič in dr., Ljubljana**

Tudi Vaša obleka

postane zopet kakor nova, ako pustite isto kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

Josip Reich

Ljubljana, Poljanski nasip 4-6.

Sprejemališče: Šelenburgova ulica 3.

Izvršitev v 24 urah. — Postrežba točna. — Cene zmerne. Plisiranje najnovejših vzorcev.

Surovo maslo

kupuje na celoletni sklep prvovrstno, centrifugalno čajno maslo. — Dopisi pod E. Vajda, Čakovec, Medjimurje, tel. 59, 60, 3.

Trgovskega pomočnika

obenem izurjenega knjigovodja

ki je več slovenske in nemške korespondence ter vseh ostalih pisarniških del, dober prodajalec mešane stroke se takoj sprejme. — Zenska moč ni izključena. — Ponudbe s prepisi spraveval in navedbo dosedanjega službovanja je poslati na upravnštvo »Slovenca« pod znatko: :: »Julij šte. 4326«. ::

Kupujem

hrastove prage
(švelerie)

2-60 m, 25/15 cm skozi celo leto. Prevzemajo se pragi vsak mesec na nakladalni postaji in plačajo v gotovini. Ponudbe naj se pošljejo na

Poštni predal 167 - Sušak

MARKO ROSNER
MANUFAKTURNA TRGOVINA NA DEBELO

TELEF. INTER. 252

MARIBOR
SLOVENSKA UL. 13

Kupim

stalno vsako množino kostonjevega taninskega lesa, smrekove skorje, cele in zdrobljene, smrekove hmelove droge, rabljene sode od strojnega in jedilnega olja, v dobrem stanju, po najvišjih cenah. Akreditivno plačilo.

FRANC OSET, Sv. Peter v Savinjski dol.

Zajamčeno pristna vina morete kupiti le v
Centralni vinarni d.d.

Ljubljana VII. Frankopanska ulica št. 11

ki Vam nudi

Doleniska vina

iz okolišev
Leskovec, Bočje, St. Janž itd.

Bizeliska piva

iz krajev
Bizeljsko, Kupca, Orešje itd.

Štajerska vina

kakor Mosler, Renski, Rizling, Rulandec, Traminer itd.

Dalmatinska vina

lastne preše iz olovov
Hvar, Pag, Vis, Korčula i. t. d.

Telefon št. 2573

Ivan Zakotnik

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Dunajska cesta 46.

Tel. 2379.

Vsakovrstna tesarska dela kakor moderne lesene stavbe, ostrešja hiš, vile, tovarne, cerkve in zvoniki, stropi, razna tla, stopnjice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov. PARNI ŽAGA TOVARNA FURNIRJA

Cilre od 195-Din dalje Gramofoni od 345-Din Ročne harmonike od 85-Din dalje

Največja oljna tvrdka glasbenih instrumentov

Meinel & Herold

Tovarna glazbil, gramofonov in harmonik

Maribor št. 102-A

Razpoložljiva prvovrstne kvalitete izdelke po izredno niskih cenah

Preko 100.000 glazbil smo prodali v preteklem letu kar dokazuje solidnost naše tvrdke in naše cene!

Zahtevajte naš veliki brezplačni katalog

Gitarre od 207-Din dalje Mandoline od 136-Din

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzotav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000—, vloge nad Din 300.000.000—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

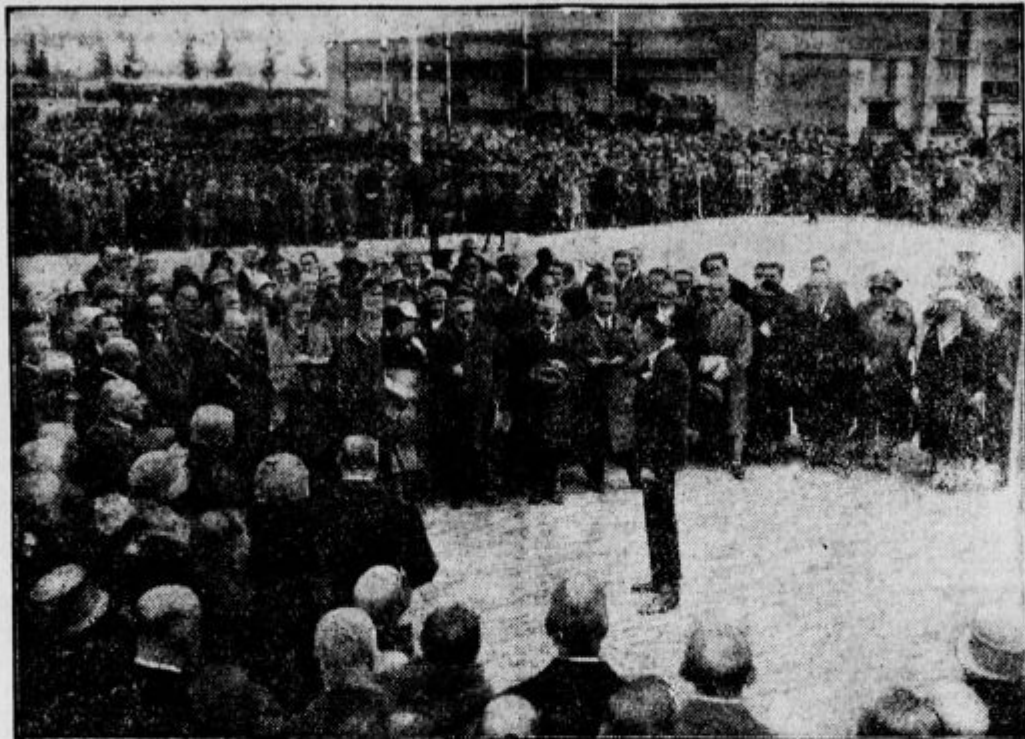
Svet v slikač

General Aufenberg, bivši avstrijski vojni minister in ob pričetku vojne armadni poveljnik, ki je umrl 18. t. m. na Dunaju, star 76 let. Ljubljancem je dobro znan tudi po tem, ker je časih preživljal svoje počitnice v gradiču pri Pirničah pod Šmarno goro.

★

Čemu vprašanje. Zdravnik: »Saj sem vam vendar pred štirimi tedni prepovedal alkoholne pijače. Rekel sem vam, da ne kapljice piva več, in danes me nadlegujete z istim vprašanjem.« — Alkoholik: »Veste, gospod doktor; mislil sem, da je zdravniška veda v tem času že zopet kaj napredovala.«

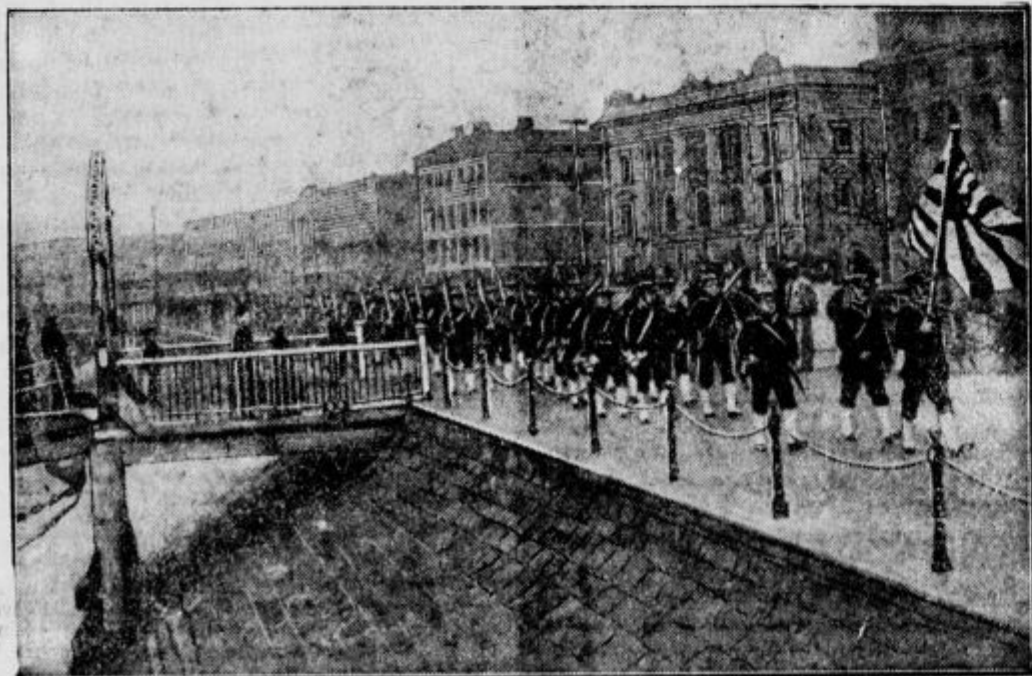
Otvoritev letosnjih olimpijskih iger v Amsterdamu se je izvršila pred par dnevi. Slika nam kaže otvoritev ob priliki slavnostnega govora baro Schimmelpenninck (v sredini) predsednika olimpijskih iger.

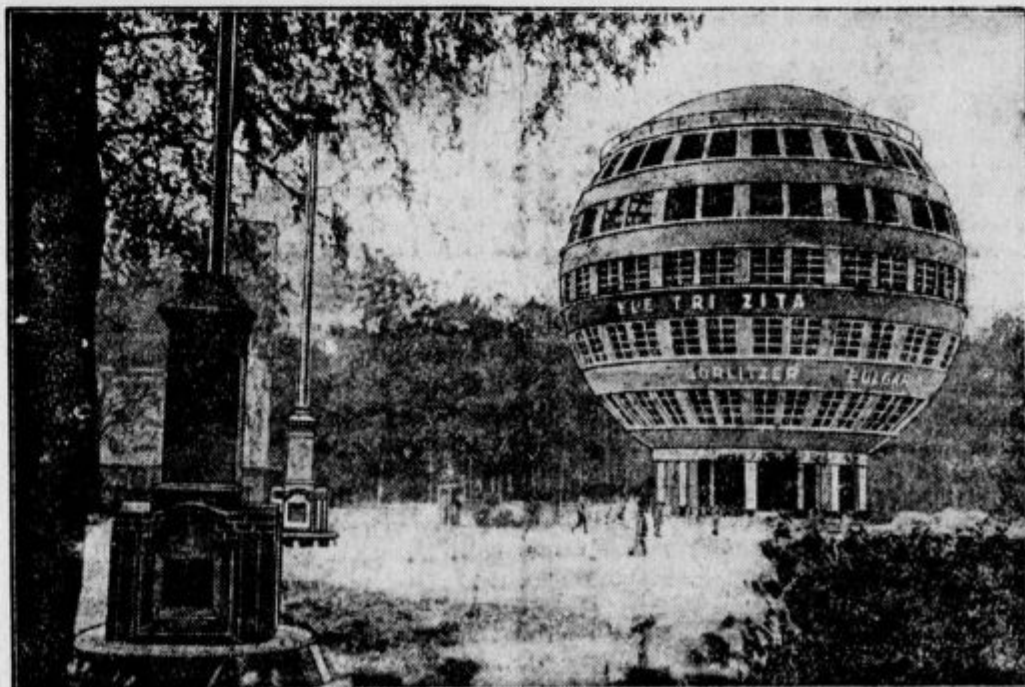
Prof. Višinski, rektor moskovske univerze in predsednik sodnega dvora v procesu proti nemškemu inženjerju, ki se je pričel te dni. Inženjerji so, kakor znano, obtoženi protirevolucionarnih dejanj, zato vzbujajo proces povsod veliko zanimanje.

★

Stari časi. Da, da, prej so ljudje lahko dobro živeli. Če je kdo hotel pismo pisati, ni vzel jeklenega peresa, marveč si je kupil govo, ki je spulil pero, ostalo je pa dal speči.

Izkrčevanje japonskih mornarjev v Cifu. Japonska vlada v polnem obsegu izvaja svojo grožnjo in na kitajski obali se vsak dan izkrčuje nove japonske čete, ki imajo nalogo zasesti vso provinco Šantung, ki meri 160.000 km² in šteje 27 milijonov prebivalcev.

Velika hiša v obliki kroglice na svetu. Na sedanji razstavi v Draždanih, ki se vrši pod imenom »Tehnično mesto«, vzbujajo posebno pozornost hiše v obliki kroglice. V prvih nadstropjih so trgovski lokali, v najvišjem je panameščena restavracija.

Najmodernejše angleško bojno letalo, ki je oboroženo s strojnimi puškami, majhnimi topovi, metalci min in celo s cevjo za lansiranje torpedov. Njegova hitrost znaša 210 km na uro.

Kaj še manjka. Tone: Danes smo že tako napredovali, da streljamo brez dima, da se vozimo brez konj, da brzojavljamo brez žice. Samo nekaj še manjka. — Marko: No, kaj neki? — Tone: Doda brez žene.

Jan Wils, graditelj amsterdamskega stadiona, kjer so se pravkar začele olimpijske igre.

Najboljši konj na svetu je baje ta »Anglež«, imenovan »Brickett tussler«, ki se odlikuje zlasti po svoji hoji in stasu.

Zgodba o slonu in psičku

To se je zgodilo tistega dne, ko je prispel v mesto veliki cirkus in si gradil ogromni šotor na obširni trati v parku zunaj mesta. Ta cirkus ima velike pustinske mačke, kamele, oebre, krasne konje in mimo tega še čredo štiriindvajsetih slonov vseh velikosti in starosti. Pri gradnji ogromnega šotora pomagajo tudi sloni kot nosači in podajalci; podajalci z ogromno roko, z rilcem.

Ko so torej postavljali v parku veliki šotor, je pomagal nositi tramove neki pravcati Goliat slonov. Dvigal je najtežje tramove kakor bi bili vžigalice in jih prenašal z rilcem na drugo stran, kjer so jih potrebovali. Slon je nato s svojim širokim čelom porinil vagon, ki se je koj premaknil in odpeljal, kakor bi ga potiskala resnična lokomotiva. Ta Goliat na čelverih stebrih se je izkazal za vrednega zastopnika svojega modrega plemena, ki ga prištevamo k najstarejšim od vseh drugih plemen, in je bil prijatelj in pomočnik človeka in njega najmočnejši blapeec.

Pa se je zgodilo, da je to ogromno delo obhodovala tudi neka gospa, ki je imela s seboj majhnega psička. To je bil majčken, bel psiček, ki se je naredil vidnega s tem, da je

venomer bevska. Bevskanje je bilo slišati, kakor bi hotel psiček povedati ljudem: »To je velikanska nesramnost, da je tale žival tako ogromna in močna, jaz pa tako majhen in slaboten! To je žaljivo in razburljivo za takele, kakršni sem jaz!«

In ko je mali psiček bevska in bevska, je mogočni slon, Goliat med četveronožci, izpustil težki tram, ki ga je pravkar nesel z rilcem, je dvignil rilec, začel trobiti in udarjati s prednjima nogama po tleh. Zdelo se je, da je cel, da je ta mamut povsem vznemirjen in ga je bevskanje tako razburilo, da ne more ali noče več delati. Mali psiček je razburil živce predpotopnemu nestvoru.

Prišel je čuvaj, videl, kaj je in koj ukazal: »Pse stran!«

Tedaj je potegnila gospa bevskača stran in ko je bilo spet vse mirno, se je spravil slon spet na svoje težavno delo.

Jaz pa sem postavil most od zanimivega prizora iz živalskega življenja do človeškega življenja.

Zakaj — tudi v našem življenju je tako. Ljudi, ki vršijo velika dela, časih zelo moti bevskanje majhnih psičkov, tako da vse pustijo in ne morejo ali nočejo nadaljevati svojega dela.

Če — pravočasno ne pride nek čuvaj in določno izjavi: »Pse stran!«

M. Hayek.

Ana Grigorjevna Dostojevski:

Prvi zakonski prepir

Danes, 18. aprila, je malo deževalo in zdelo se je, da se hoče tako vzdržati celi dan. Berlinčani imajo svoja okna odprta in pred najnimi cveti lipa. Midva sva sklenila, da si kljub dežju ogledava mesto in sva odšla pod lipami na sprehod; ogledala sva si grad, akademijo, gledališče, opero, univerzo in cerkev sv. Hedvike. Med potjo je Fedja pripomnil, da sem zimsko oblečena — mislil je na moj beli zimski ogrinjač — in da nosim slabe rokavice. V sled tega sem bila zelo razžaljena in sem mu odgovorila, da, če misli, da sem slabo oblečena, bi bolje storila, da nisva skukaj odpotovala; obrnila sem se proč in odhitela v nasprotno smer. Fedja mi je nekajkrat zaklical in hotel teči za mano, potem pa se je premislil in nadaljeval svojo jutranjo pot.

Cutila sem se globoko užaljeno, opazka Fjodora Mihajloviča se mi je zdela izredno neprilicična. Skoraj v teku sem prešla nekaj cest, ko sem končno obstala. Še vedno je deževalo; Nemci so začudeno gledali deklico, ki je bežala, ne da bi se zmenila za koga, brez

1 Iz njenih spominov.

2 Fjodor Mihajlovič Dostojevski, slavni ruski pisatelj.

dežnika v dežju. Precej pa sem se pomirila, ko sem spoznala, da me Fedja ni hotel prav nič razdražiti in da sem se le sama vznemirila. Spor s Fedjo me je zelo vznemiril in jaz sem si predstavljala v domišljiji bogve kaj vse. Hitro kakor je bilo mogoče sem sklenila, da grem domov, ker sem mislila, da se je Fedja ravno vrnil in jaz se bom mogla z njim spraviti. A kako mi je bilo težko, ko sem v hotelu zvedela, da je bil Fedja pravkar doma, da se je mudil nekaj minut v sobi in da je spet odšel.

O Bog, kakšni občutki so me mučili! Bilo mi je, kot da bi me več ne ljubil, kot da se je uveril, kako slaba sem in ko je spoznal, da bi bil z mano preveč nesrečen, se je vrgel v Sprevo.* Potem sem si spet očitala, da je šel javit, da se loči od mene in mi izposlovat posebno dovoljenje, da me bo poslal nazaj v Rusijo. V tem mišljenju me je še potrdilo, ko sem zapazila, da je Fedja odpiral kovčeg, ker ni stal na večerajšnjem mestu. Najbrž je torej Fedja preiskal naše dokumente, da je odšel javit. Vse take nesrečne misli so me mučile, tako da sem pričela bridko jokati in sama sebe obtoževati. Dala sem si besedo, da se ne vrnem več v Rusijo, če me je Fjodor Mihajlovič zapustil, ampak da živim v ino-

* Rečica v Berlinu.

Venizelos - mož Grške

v Atene, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Voditelj liberalne stranke finančni minister Kafandaris se je radi ostrih sporov z Venizelosom, ki se navzlic svojim obljubam zopet vmešava v politiko, sklenil, da se odstopi kot minister. Ostali liberalni ministri bodo najbrže sledili njegovemu zgledu, kar bo verjetno povzročilo demisijo celokupnega kabineta. Venizelos je nato izjavil, da se hoče zopet postaviti na čelo stranke, in ker ima v parlamentu številne pristaše, ni izključeno, da se mu bo poverila sestava nove vlade. Govori se tudi o tem, da je možen razpust parlamenta.

Zopet - Maniul

v Bukarešti, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Rumunski poslanik v Varšavi, Davila, je v soboto iz Bukarešta potoval v San Remo, da poroča zunanjemu ministru Titulescu. Potovanje se uradno utemeljuje s tem, da je treba razčistiti vprašanja med Poljsko in Romunijo, o katerih si je Titulescu pridržal odločitev. V političnih krogih se temu potovanju pripisuje velika važnost, ker je Davila odličen član narodno-kmetijske stranke. »Adventur« piše, da se hoče s tem poskusiti zblizanje med narodno-kmetjsko in liberalno stranko. Med Davilo in Maniu-em so se vršili pri nekem dnevnem razgovoru, v katerih je Davila pojasnjeval voditelju stranke Maniu, da mora narodno-kmetjska stranka podpirati predloge o romunskem zunanjem posojilu in stabilizaciji leja, ker narodno-kmetjska stranka ni daleč od tega, da bo poklicana v vlado. Navedeni list poroča, da so takrat ti razgovori ostali brezuspešni.

Kriza Hlinkove stranke?

Bratislava, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Slovaška ljudska stranka se zdi, da prestaja novo krizo. Čim bliže je češkoslovaška republika desetletnici obstoja, tem resnejše stopa v ospredje vprašanje politične uprave na Slovaškem. Znano je, da je eden najinteligentnejših članov Hlinkove stranke bivši madjarski profesor Tuka, postavil trditev, da se je Slovaška pridružila Češki le za dobo desetlet let, nakar bi nastopila prazna doba, v kateri naj bi se Slovaška odločila, kam naj spada. Tuka je bil potisnjen v ozadje. Zadnje čase pa se vedno bolj pojavlja češkoslovaški tisk ve poročati, da bo radi tega spora odstopil glavni tajnik stranke, poslanec Mahaček, in da je pripisati njegov odstop vplivu poslanca Tuke. Nekateri listi razširjajo celo vest, da je voditelj stranke sit političnega življenja in da bo odstopil svoje mesto Tuki.

Sveto leto na Madjarskem

v Budimpešti, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Madjarski primas Szeredy je napovedal sveto leto za Madjarsko 1930 o priliki 900 letnice smrti madjarskega kralja Emerika, ki je bil proglašen za svetnika radi izpreobrnjenja Madjarov h krščanstvu. Pričakuje se, da bodo takrat v velikih množicah romali kristjani vsega sveta na Madjarsko, da bo prišlo 10 kardinalov iz Rima in več sto škofov iz vseh dežel. Namerava se kovati spominski denar s sliko Emerika. Glavne svečanosti se bodo vršile od 1. maja do 1. septembra, najglavnejši praznik pa bo 20. avgusta, na dan sv. Štefana.

Novi italijanski senatorji

v Milan, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Na Mussolinijev predlog je italijanski kralj imenoval štiri nove senatorje, med njimi generala Cittadinija, ki je več let prvi kraljev adjutant, generala Montuorija, ki je v vojni poveljeval II. in VI. armadi, ter bivšega ministrskega predsednika Salandra, ki se je pred več časom umaknil iz političnega življenja, sedaj pa se očitno zopet približuje fašizmu.

Za izenačenje kaz. prava. Pravosodni minister Rocco je danes otvoril mednarodno konferenco za izenačenje kazenskega prava. Konferenca se udeležujejo zastopniki vseh evropskih in drugih držav.

Tudi fašisti premeščajo. Fašistični »Impero« napoveduje obsežno premeščanje prefektov in imenovanje številnih fašističnih vladnih namestnikov, ki se bo v kratkem izvršilo.

Radi stabilizacije romunskega leja. Guverner francoske Narodne banke bo po razgovorih z voditelji nemške, angleške in ameriške Emisije banke poteval tudi v Rim, pri čemer se navaja kot očitni vzrok za potovanje stabilizacija romunskega leja.

Nj. V. kralj v južni Srbiji

Niš, 21. maja. (Tel. »Slov.«) V nedeljo je predpoludne dospel v spremstvu dvornega maršala Dimitrijeviča Nj. V. kralj v vasi Donji Matejevec, Kamenice in Čegra. Ljudstvo ga je povsod prisrčno sprejelo. V Kamenici se je razgovarjal z zbranim ljudstvom in se zanimal za letošnje letino. Popoldne se je vrnil v Niš, kjer biva že dva dni. Tamošnje jahalsko društvo je priredilo dirko, kateri je prisostvoval tudi Nj. V. kralj.

Minister dr. Popović v Ljubljani.

r Belgrad, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Zdravstveni minister dr. Popović je z večernim brzovlakom odpotoval v Ljubljano, da tam pregleda zdravstveno zavodo. Iz Ljubljane odide v Maribor.

Kako naj se zblizamo s Prago

r Belgrad, 21. maja. (Tel. »Slov.«) V najpristranejšem ozračju se je danes dopoldne vršila skupna seja naše in češkoslovaške delegacije. Poleg članov obeh delegacij so seji prisostvovali tudi številni drugi poslanci vseh klubov, kar je najboljši dokaz, kako veliko zanimanje vlada za delovanje teh delegacij.

Sejo je vodil predsednik naše delegacije, poslanec dr. Čeda Mihajlovič. Najprej so se razdelili referati. Gospodarska sekcija: 1. Pogajanja o trgovinski pogodbi. Referenti: Votruba, dr. Kralik od Čehoslovakov; Behmen in dr. Kramer od naše delegacije. 2. Posebni sporazumi: Poslanec Pik in senator Panek. 3. Udeleževanje češkoslovaškega kapitala v kraljevini SHS: dr. Pekarek, Sečerov, Pavle Radič. 4. Uvozne in izvozne družbe: Pekarek, Pehman, Dukanač, Gjurio Jankovič. 5. Veterinarska konvencija: senator Strmil, Predavec. 6. Paroplovba, železnice, plovba po Donavi in Savi: Votruba, Adamek, Hvoždik, Košutič, Zebot. 7. Delovni trgi: senator dr. Soukup, Zebot, dr. Kramer. 8. Turistika: senator dr. Karl, Strein in Stjepan Radič. 9. Uprava in carinske formalnosti: senator Karas, Pik, Sečerov. 10. Pošte, brzjav, telefon: Pik in Stjepan Radič. Kulturna sekcija: 1. Vprašanje šol: Uhliř, Škerović, Vilder. 2. Trgovske šole: Adamek. 3. Industrijske šole: Petrovicki, Barič, Predavec. 4. Znanost: senator Svetlik, Joca Jovanović, Stevič. 5. Umetnost: Svetlik, Stivin, Radko Parežanin. 6. Upravne odredbe: Karas, dr. Jovan Radivojevič.

Za medsebojno sodelovanje.

Ob otvoritvi seje je dr. Čeda Mihajlovič najprej pozdravil goste: »To je hvalabogu tretji sestanek češkoslovaških in naših parlamentarcev, drugi pa v naši zedinjeni kraljevini SHS. Dolžnost obeh odborov je, delati na čim ožji zvezi med obema državama, in se s takimi letnimi sestanki prizadevati, da najdemo skupno točko. V tem oziru se je že mnogo storilo, vendar bo treba še mnogo dela, da pride do dejanskih uspehov. Navadno se pravi, da so Slovani polni lepih lastnosti, da pa nimajo smisla za ustvarjanje dela. Prepričan sem, da same sebe želimo in damo priliko našim neprijateljem, da to izkoriščajo v našo škodo. Globoko sem prepričan, da se bo vse doseglo, kar je treba storiti za ohranitev naše svobode, kajti mi delamo v slogi, ljubezni in skupnem spoštovanju. Prepričan sem, da bomo morali uspeti na korist obeh narodov. S to idejo in v tem duhu pričnimo z delom za srečo in miren razvoj in za okrepitev naših slovanskih narodov. Samo naprej in sigurno bomo uspeli. Zivio naši bratje Čehoslovaki!« (Zivahno odobravanje.)

Nato je burno pozdravljen govoril v češkem jeziku predsednik češkoslov. delegacije dr. Uhliř. Najprej je podal zgodovino, kako so potekala pogajanja med obema parlamentoma ter omenil medsebojne obiske. Trikrat je že bil v naši državi. Vedno so vsi obiski imeli značaj resnega političnega dela, ne pa morda kakšnih demonstracij. Sodelovanje jugoslovansko-češkoslovaškega parlamenta nikakor ne bo zunanja manifestacija vzajemnosti, marveč bo v prvi vrsti javna manifestacija vzajemnosti naših držav in še več, ona bo resnično služila ideji zblizanja, medsebojnega priznavanja naših narodov, tako da bomo končno prišli do našega cilja, do kulturne, politične, socialne in gospodarske enotnosti. Za vse to je treba navdušenega dela, ne samo naših parlamentov, temveč več rodov in marljivega sodelovanja širokih ljudskih slojev. Tudi on se zahvaljuje naši delegaciji in v kratkih besedah se spominja doseženih resolucij ter končuje z željo, da bosta oba naša naroda razumela to delo in ga tako tudi ocenila. V imenu naših narodov pojdimos na delo!

Predsednik dr. Mihajlovič je prečital pismen pozdrav predsednika češkoslovaškega senata Klofača, ki je radi bolezni zadržan, da ni mogel priti z delegacijo.

Poročila odborov. Kramar za trg. pogodbo.

Nato se je prešlo takoj na referate. V gospodarski sekciji sta prva poročala dr. Kramar in Sečerov v imenu svojih delegacij.

Dr. Kramar je naglasil neobhodno in neodločljivo potrebo pogajanj za trgovinsko pogodbo med CSR in SHS. Zahvaljuje se trgovinskemu ministru Spahi, ki mu je izjavil, da se bodo ta pogajanja pričela 15. junija. Ta pogajanja se ne smejo več odlagati. Če bi se nadalje odlagala, bi bil to polom razmerja med obema državama. Naštevava posamezna vprašanja, ki jih je treba nujno urediti. Obširno govori o uvozu CSR v SHS. Ta uvoz je zelo zrastle, posebno v tkalskem področju. Naglašava težave, ki so nastopile radi tega, in kako visoke so carine, posebno na plzensko pivo. Govori o raznih drugih vprašanjih, ki so v zvezi z ureditvijo gospodarskega razmerja med nami. Zlasti govori o carinski zvezi ter pravi, kako velika škoda je, da se s sedanjo Rusijo ne morejo ustvariti boljše zveze. (Stjepan Radič: »Morajo se ustvariti boljše zveze z Rusijo. Če sta to lahko storili Francija in Nemčija, lahko storimo tudi mi.«) Da, ali 2 milijona Rusov ni padlo v vojni za Nemce, marveč za nas. (Stjepan Radič: »Ne gre tu za Sovjetsko Rusijo, nego za nacionalno Rusijo. Rusija je za nas Rusija.« Čeda Mihajlovič: »Gospod Radič,

bodite ljubeznivi, pa ne motite. Kadar hočete, dobite besedo. Nikakor pa ne motite naših visokih gostov.«) Dr. Kramar je dokončal svoj govor med burnim odobravanjem večine članov parlamentarne delegacije. Radičev nastop je očitno zelo vznemiril njegove tovariše iz SDS. Posebno se je opazilo, kako neljub vtis je napravil Radičev napad na dr. Žerjavo.

Kje so glavne ovire?

Posl. Sečerov je v svojem govoru dejal, da bi se moralo medsebojno gospodarsko razmerje med obema državama čimprej urediti. CSR je pretežno industrijska država, SHS pa kmetijska. Naštevava razne odredbe v eni in drugi državi, ki ovirajo vzpostavitev boljših trgovinskih razmerij. Po njegovem mnenju so v glavnem ovire v tem: 1. Trgovinska pogodba iz l. 1920, ki ne odgovarja sedanjim gospodarskim in trgovinskim potrebam naših držav. 2. Visoke zaščitne carine. 3. Neurejen promet, visoki tarifi, pomanjkanje direktnih tarifov med CSR in SHS, nezadostno izrabljen promet po Donavi. 4. Neorganizirana trgovska akcija. Za zboljšanje trgovinskih in gospodarskih stikov med SHS in CSR so potrebna ta-le sredstva: 1. Sklenitev trgovinske pogodbe z izdelavo tarifov in znižanjem carin. 2. Reorganizacija rečne plovbe in uvedba direktnih železniških vozniških tarifov med CSR in SHS in znižanje teh tarifov. 3. Sklenitev prometne in poštne konvencije. 4. Izključitev posredovalne vloge Dunaja in Budimpešte v naši medsebojni uvozni in izvozni trgovini. Organiziranje uvoznih in izvoznih češkoslovaških-jugoslovanskih družb in trgovskih zbornic. V nadaljnjem podaja mnenje, kako bi se lahko vse to izvedlo. Naglašava, kako naš uvoz v CSR pada, medtem ko češkoslovaški uvoz raste. Po njegovem mnenju moramo voditi resnično gospodarsko politiko, ne pa sentimentalne.

Kakšno je dejansko stanje.

Nato se je seja prekinila. Popoldne sta imela oba odseka seje. V gospodarskem odseku je prvi govoril češkoslovaški poslanec Votruba. Poročal je o stanju pogajanj za trgovinsko pogodbo. Pritoževal se je nad malomarnostjo, da se na tem polju ni ničesar storilo. Zelo se je pritoževal nad našimi carinskimi tarifi. Predlaga medsebojni sporazum med uvozniki ter v vseh točkah soglasja s Kramarevimi izjavami.

Poslanec Behmen izvaja, da nismo krivi mi, če dosedaj ni prišlo do te pogodbe, marveč da leži krivda predvsem na češkoslovaški vladi. Češkoslovaška vlada vodi politiko največje zaščite svojih kmetijskih pridelkov in s tem v največji meri škoduje naši kmetijski državi. Na drugi strani pa zahteva, da ji naša država odpre popolnoma naša tržišča za razpečevanje češkoslovaških proizvodov. Taka politika se ne more držati. Če bo CSR po vzoru srednjeevropskih držav vodila politiko zaščite svojih kmetijskih interesov, potem ne sme od nas pričakovati, da bomo mi na škodo pretežnega dela našega gospodarstva iz sentimentalnosti popustili nasproti taki izrabljajoči politiki. Ta svoja izvajanja podpira govornik predvsem statistiko. Ugotavlja ogromne razlike med izvozom iz CSR v SHS in našim v CSR.

Poslanec Pik je predvsem govoril o vprašanju uvoza piva, poslanec Pehman pa se je bavil z uvozom in izvozom, ki se naj organizira s pomočjo posebnih uvoznih in izvoznih družb, ki jih naj organizirajo trgovske zbornice.

Kaj pa na polju prosvete?

V prosvetni sekciji je prvi govoril poslanec Škerović. Govoril je o slovanski vzajemnosti in o potrebi čim ožjih kulturnih zvez med obema slovanskima narodoma. Pri tem naštevava, kaj je vse naša država na tem polju storila. V prosvetni program je sprejela uredbo, da se češčina uvede kot obilgaten predmet v višje razrede srednjih šol kot eden izmed slovanskih jezikov. Na vseučiliščih je uvedla kurze iz češčine. Na vseučiliščih daje češkoslovaškim akademikom iste ugodnosti, kakor jih imajo domači. Za jačjenje teh zvez je v proračunu odobrila pol milijona dinarjev. Dobro in potrebno bi bilo, če bi naši učitelji šli za delom v CSR ter tamkaj poučevali v našem jeziku Čehoslovake, češkoslovaški pa obratno. Še lažje bi bila ta zamenjava na univerzah.

Dr. Uhliř stavlja v tem oziru konkretne predloge. Poslanca Baljić in Predavec soglašata v tem in tudi stavljata razne predloge, ki bi jih bilo treba uresničiti. Tudi ta sekcija bo jutri nadaljevala z delom.

Ob 6. zvečer je zunanji minister dr. Marinković priredil češkoslovaški delegaciji na čast čajanko, katere so se udeležili poleg češkoslovaških parlamentarcev tudi naši parlamentarci in diplomatski zbor. Zvečer priredi predsednik narodne skupščine na čast češkoslovaškim parlamentarcem v »Palast« hotelu prijateljski večer.

**Prispevajte
v Fond za Akademijo
znanosti in umetnosti in za
Narodno Galerijo
v Ljubljani!**

Razgovor z ministrom Radovičem

r Zagreb, 21. maja. (Tel. »Slov.«) Te dni se je mudil v Zagrebu minister za socialno politiko Čeda Radović. Pri tej priliki je imel sestanek z Arkom, predsednikom zbornice TOI v Zagrebu. Radi tega so se raznesle vesti, da bi imel Arko stopiti v vlado kot minister brez portfelja. Ob teh vesteh se je Vaš dopisnik obrnil na ministra Radoviča, ali so te vesti resnične. Minister Radović: »O tem Vam ne morem ničesar povedati.« »Kako pa Vi gledate na splošen politični položaj?« Minister: »Vprašujete me, kako gledam na splošen politični položaj. Jaz ne morem reči ničesar posebnega. Vlada opravlja svoje posle najbolj redno. Na vse strani se čuti ta normalnost in red. Intenzivnost v delu se posebno čuti v skupščinskih odborih. Ni nobene možnosti, niti se ne zahteva kakšna sprememba današnje kombinacije, ki bi se mogla razširiti in spopolniti brez soglasja z vsemi koaliranimi strankami.« »Kako gledate na pokret za revizijo ustave?« Minister: »To vprašanje ni na dnevnem redu. Če pa pride na dnevni red, potem bo osrednji problem, ki bo vse ostale posle potisnil v stran.«

Pred svojim odhodom iz Zagreba je minister sprejel časnikarje in jim dal dolgo izjavo, v kateri pravi, da je prišel v Zagreb, da obišče podrejene zavode, da pa se je kot član vlade moral poučiti o drugih političnih problemih. Vlada politika je čvrsta, posebno kar se tiče zakonodaje. Vprašanje posojila je na najboljši poti. Iz njegove razdelitve se bo videlo, da je ta vlada vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Slovenci v Italiji

S Proseka. Odkar je zapustil našo faro ž. g. Martelanc, naši otroci ne slišijo več božje besede v maternem jeziku. Na zahtevo tržaškega magistrata se mora poučevati verouk izključno v italijanskem jeziku. Naši otroci se bodo morali zdaj zateči v cerkev, kakor se je zgodilo v Istri, kjer duhovniki ne marajo v šoli poučevati verstva v italijanskem jeziku. Fašisti so nas potisnili v take razmere, da se ob priliki blagoslovljenja novih zvonov ni upal niti eden izmed nas pozdraviti v slovenskem jeziku našega priljubljenega škofa, ki ne dela razlik med narodnostmi. Še bolj žalosten je bil pogreb deklice Marije Reja in Nade Stare, ki jih je povozil avtomobil. To ni bil pogreb, to je bila fašistovska propagandna demonstracija. Dasi nista bili deklici vpisani v Balillo, so nesi krsti v Balillo preoblečeni dečki; tudi šolski otroci iz Trsta in bližnjih vasi so nosili obleke malih fašistov. Na čelu je korakal vojaški oddelek, nadalje karabinerji, mestni stražniki, miličari in godba. Pogreba so se udeležili nadalje konzul fašistovske legije, zastopnik tržaškega magistrata, pokrajinski fašistovski tajnik in celo tržaški podprefekt! Domače ljudstvo je bilo potisnjeno popolnoma v stran. In prvič se je zgodilo, da se z našega pokopališča ni dvignil proti nebu običajni očenah v slovenskem jeziku. Potrli smo se vračali s pokopališča; saj nam niti naših mrtvih ne pustijo več.

List za listom pada. V Kojsem onkraj Soče so položili v grob župnika Alberta Lebana. Kdor bi mogel popisati njegov pogreb, bi podal najvernejšo sliko njegovega delovanja. Negrednata množica Bricev, Vipavcev in Gorjanov, pevski zbori iz Kojsega, Gorice in Sturija, zastopniki uničenih kulturnih in gospodarskih organizacij in okoli 70 duhovnikov se je pomikalo proti Sv. Križu. Kje je tista sila, ki je v teh razmerah, ko so uničena društva, pevski zbori in vse kulturne organizacije, ko ni sledov nič o družabnem življenju, v enem samem dnevu prignala v Brda, kamor ne vodijo ne lepe ceste, ne železnica, nad 3000 ljudi iz vse Gorisoke? Pokojnikovo delo je očitno obrodilo obilne sadove, ki jih najhujše nevihte niso pobrale. Iz kmečkega ljudstva v Prvačini je pokojnik pred 50 leti izšel, temu ljudstvu je ostal zvest v najhujših časih med vojno in po vojni; še tisti večer, ko ga je zadela kapljica vadij svoj pevski zbor in smrt mu je našla v rokah pero, ki je pisalo novo skladbo za slovesnost pri Sv. Križu na vnebohod Gospodov. V Gornji Tribušni in v Sturjah je Albert Leban pustil svoje najboljšje moči. Med svojimi Vipavci in blizu Brda Ignaca Batujška bi bil rad preživel še odmerjena mla leta, a njegovega tihega in vztrajnega dela so se fašisti zbal in pred enim letom je moral bežati pred njimi v Brda. Tudi v Brdih je bil doma, ker je tu doma ljudstvo, ki ga je Bog med vojno in po vojni tolikokrat obiskal. Prof. Terčelj je pogrebecem v cerkvi povedal, da je pokojnik zapustil — 15 lir. In zopet je Bog obiskal ta nesrečna Brda, ko jim je vzel tako velikega dobrotnika. »Albert Leban se gre združiti z gentiji našega roda, s Slovaki, Mahničem, Gregorčičem!« je vzklikal dr. Janko Kralj ob odprtem grobu.

Obsejena, ker ni prišla proti Slovincem. Pred goriskim tribunalom se je morala zagovarjati Ernesta Jazbec iz Komna, ki je bila obtožena krivega pričanja. Njen bratranec učitelj Ludvik Jazbec je bil nedavno obsojen v kontumaciji na eno leto ječe, ker je baje Ernesti Jazbec strgal s prsi fašistovski znak, ki ji ga je daroval fašist Jožef Abram, in ga popteval. Ernesta Jazbec je pri razpravi proti Jazbecu izpovedala, da ji je Jazbec samo snel znak, ki mu je potem padel na tla; nikakor pa ga ni pohodil. Sodnik je dal Ernesti Jazbečevu takoj aretirati in je staval pod obtožbo krivega pričevanja. Pri zadnji razpravi je Jazbečeva ostala pri prvotni trditvi in dostavila, da je Abram zatožil Jazbeca iz ljubosumnosti in da se maščuje, ker je ona zavrnila Abramovo ljubezen. Proti obtoženki je prižal Abram, ki ji je zopet trdil, da je Jazbec znak pohodil. Njegovo pričanje je zagovornik lahko izpodbil in pokazal na »corpus delicti« (fašistovski znak), ki je bil popolnoma nedotaknjen. Kljub temu je sodišče obsodilo obtoženko na 8 mesecev ječe, a le pogojno.

Kupčija s črešnjami. Letos se na Goriskem ne obeta posebno obilen sad. Mrzlo in deževno pomladansko vreme je pokvarilo črešnje že v cvetju. V Brdih so poleg tega napadli črešnje črvi in skoro vse uničili. Za Vipavsko in Brda je to ogromna škoda. Letos se je obetala posebno dobra kupčija, ker so se za črešnje zanimali poleg nemških tudi češki in ameriški trgovci in so dali svojim komisijonarjem že velika naročila. Kupčija se še ni prav razvila: cene gredo od 1.50 do 2 liri za kilogram.

zana in oddana, tako da nima mestna občina za sedaj nikakih razpoložljivih stanovanj več.

Stanovanja, ki se bodo zgradila v Nušakovcih, na Poljanski cesti, in v zgradbah, ki se še niso pričele, še niso oddane.

Oddajala pa se bodo pred vsem strankam, ki so ali bodo deložirane brez lastne krivde, ali ki imajo nehigijenična ali slaba neprimerna stanovanja, ako so tudi slabega gnetnega položaja.

Na stranke, ki si vsled svojega ekonomskega položaja lahko najamejo stanovanja v novih zgradbah, se pa slej ko prej ne bo moglo ozirati.

Ker pa iz dosedaj vloženih prošelj, katerih je nad 3000, povečini ni razviden ekonomski položaj prosilcev in ker so nekatere prošnje že tako stare, da so se medtem razmere prosilcev popolnoma spremenile, ali pa so tako površno sestavljene, da ni mogoče presoditi upravičenosti prosilcev za nakazilo stanovanj, se bodo z objavo tega sporočila položile vse dosedaj vlozene prošnje v arhiv in se nanje ne bo več oziralo.

Kdor je v resnici potreben in reflektira še na stanovanja, ki se bodo šele zgradila na novo, dobi pri stanovanjsko-građenbenem uradu na magistratu posebno tiskovino, katero mora točno točko za točko izpolniti, ker se na pomanjkljivo ali nepravilno izpolnjene izkaze ne bo oziralo.

Opozarjamo pa še enkrat, naj si vsak po možnosti skuša sam preskrbeti stanovanje, ker mestna občina pri najboljši volji ne bo mogla nakazati vsem stanovanjem, temveč se bo mogla in morala ozirati samo na one, ki so v resnici najbolj potrebni.

Toliko v pojasnilo, da ne bo pozneje kakih razočaranj.

Maribor

□ Mariborski župan g. dr. Alojzij Juvan je zopet ozdravel ter je strankam na razpolago ob običajnih urah.

□ Smrtna kosa. V Breznici pri Mariboru je preminula kneginja Pavla Solkovsky, stara 65 let. Pogreb bo v sredo ob pol 4 popoldne na kamniško pokopališče. — Umrla je Toman Antonija, brivčeva soproga, stara 61 let. Pogreb bo danes ob 4 na pobeško pokopališče.

□ K velikemu letarskemu dnevu na Binkoštno nedeljo, dne 27. maja. Pasažirji za letanje se bodo izžrebali po vstopnicah, ki imajo zaporedne številke. Izžrebale se bodo predvsem vstopnice, ki so prodane v prodajni. Izžrebane vstopnice se objavijo 26. maja v dnevnem časopisu in potom oglasov na letališču. Imetjilji izžrebane vstopnice dobi na letališču pri vodstvu nakaznico za brezplačno vožnjo. Mladoletni se smejo voziti le z izrecnim pismenim dovoljenjem zakonitih zastopnikov. Obiskovalci izven Maribora imajo na železnicah polovično vožnjo. V slučaju nujnega vremena se vrši letalski dan na binkoštni ponedeljek, dne 28. maja 1928, z istim sporedom in pod istimi pogoji.

□ Ljudski oder. Šesta redna skupščina tukajšnjega »Ljudskega odra« se bo vršila dne 22. maja t. l. ob pol 8 zvečer na Koroski cesti 1. Dnevni red: volitev uprave, sprememba pravil itd. Udeležba je po pravilih za vse članstvo strogo obvezna.

□ Tombola Podmladka Rdečega križa. Sodeč po predpripravah bo ta tombola, ki se bo vršila v nedeljo, dne 3. junija, ob 2 popoldne na Trgu Svobode, vsekakor ena najlepših, kar dokazujejo krasni dobijki, ki so v izložbi trdnice Weka na Aleksandrovi cesti. Mali podmladkarji pridno sodelujejo pri predprodaji tablic in naj ne bi bilo nikogar, ki bi jih ne pokupil nekaj. Podmladek društva Rdečega križa bi rad odpisal letos dve koloniji, zato je naša dolžnost, da podpiramo blag namen prireditve. Oglejte si dobijke in oskrbite si pravočasno tablice, ki jih je dobiti v vseh večjih tobakarnah po 2 Din.

□ Avtobus je hotel ustaviti štiritletni fantek O. S. Ko je namreč v nedeljo ob 12 privozil šofer mestnega avtobusa Schlamberger Josip iz mesta v smeri Frankopaneve ulice, je naenkrat skočil na Dvořakovi cesti pred kavarno Orient omenjeni štiritletni junaček pred avtobus in udaril s palčko po avtobusu v očitnem namenu, da ga ustavi. Isti poizkus je napravil takoj v naslednjem trenutku, ko se je iz nasprotni smeri pojavil mestni avtobus. K temu bi pripomnili, da se je zahvaliti samo previdnosti ter prisotnosti duha obeh šoferjev, da ni mali fantek plačal svoje neupravičenosti z življenjem. Hkrati pa bi polagali nekaterim staršem na srce, naj na svojo dečo malo bolj pazijo in da je ne puščajo brez nadzorstva na najbolj prometnih cestah.

□ Splavarska stavka se je toliko ublažila, da vozijo sicer splavarji do Maribora, a dalje ne. Vršijo pa se še vedno pogajanja med organizacijo splavarjev ter lesnimi prekupei radi ureditve meznega vprašanja.

□ Delo dobijo pri Borzi dela v Mariboru: 4 viničarji, 1 tapetnik (starejša moč), 4 plekarji, 1 krojač, več vajencev (klobučarske, natakarske, perovske, slikarske, kovaške, ključavničarske in mizarske obrti) in 10 kmečkih dekel, 1 varuška, 2 natakari, tri šteparice gornjih del čevljev, 1 prodajalka v trafikii s kavcijo, 1 blagajničarka, 20 šivilj za perilo.

□ Redni letni občni zbor zadruge gostilničarjev in kavarnarjev v Mariboru bo v torek, dne 29. maja 1928, ob pol treh popoldne v posebni dvorani restavracije »Kosovo« na Grajskem trgu.

□ Iz policijske kronike. Po dnevnem izveštvju poveljstva varnostne straže v Mariboru od 21. t. m. so bile tekom včerajšnjega in danšnjega dne izvršene tri aretacije (radi varne grožnje, radi potepuštva in radi beračenja) ter je bilo napravljenih 8 prijav.

Dopisi

Trbovlje

☆ Nizkočmo! Napad v nedeljskem »Jutru« na novo ustanovljeno družbo sv. Vincencija v Trbovljah, katere edini namen in smoter je, podpirati posameznike tako, ne da bi javnost za to znala, svojemu bližnjemu v stiskah in nadlogah iti na pomoč in katero družbo brez ozira na strankarsko pripadnost podpira vsak — ta napad je tako nizkočen, da človek nima k napadu besedi. Vidi se, da je dopisnik »Jutra« še daleč od tega, da bi čutil usmiljenje do svojega bližnjega. Ravno v našem kraju je ta družba tako potrebna kot nikjer drugje. Da se ravno ljudje iz župnišča in Društvenega doma zavzeli za to prepotrebno dobrodelno delo, jim je samo v čast.

☆ K zedinjenju rudarskih strokovnih organizacij. Par mesecev se že vršijo razgovori med socialisti vseh struj za zedinjenje. Mi ta korak z veseljem pozdravljamo, ker vidimo, kako velika je razcepljenost rudarjev in koliko ona škoduje. Naša organizacija na te razgovore dosedaj še ni bila vabljena. Na zadnjem sestanku, ki se je vršil v neki gostilni, so nekateri rudarji zahtevali, da se povabi tudi Strojovna zveza rudarjev na te razgovore. Krščanski socialisti pripominjamo, da naj se najprvo marksiisti sami med seboj zedinijo, potem je šele mogoče misliti na zedinjenje z ostalimi nemarksiističnimi strokovnimi organizacijami. Na teh sestankih gre v glavnem za to, katera skupina naj prevzame vodstvo. Socialnim demokratom nikakor ne gre v glavo, da bi mi ne imeli vodstva nad rudarji. Pri vsej tej zadevi so tudi izvolili preveč odbornikov. Ponavadi jih vsekakor potrebuje 12, a oni so jih izvolili kar trinajst. Krščanski socialisti smo za zedinjenje, ali pod izključnim vodstvom socialistov nikoli.

☆ Knjižnica »Krekove mladine« je odprta vsako nedeljo od 9. 12. v tajništvu, Loke 253. Tovariši, čitamo, ker se s tem izobražujemo! V mladosti dobra knjiga, v starosti lahek kruh!

☆ Vlom. V noči od sobote na nedeljo dne 20. t. m. so golovi ljudje vdrl v vrtihom v Hausenbichlerjevo kočo na Mrzlici. V koči je snal oskrbnik g. Drakaler iz Hrastnika, ki bo vlomilce naznanil orožništvu. S kakšnim namenom so vdrl v koč, se bo pojasnilo.

Ptuj

Naše mestce se je zadnje dni zbudilo iz spanja. K temu so pripomogli Celjani in Mariborčani. Celjsko dramatično društvo nam je podalo v soboto in v nedeljo »Vojaka Svejka«. — Mariborska glasbena Matica pa nam je nudila v nedeljo ob 20. koncert, s katerim je nastopila v inozemstvu. Upamo, da so prvi in drugi zadovoljni z nami kakor mi z njimi. V kratkem nas baje poseti še tudi Ljubljanska Glasbena Matica, kar nas zelo veseli in jo že vnaprej prav srčno pozdravljamo.

□ Stanovanjska beda. V soboto 19. maja ob 20. uri, ko so se srečni hišni posestniki in premožnejši najemniki smejali dvotipom »Vojaka Svejka« v mestnem gledališču, so se zbrali številni ptujski brezdomci v Mali dvorani gostilne pri pošti k posvetovanju, kako odpraviti stanovanjski mizerij v Ptuj. Zborovanje je bilo zelo živahno in dobro obiskano. Vsakdo je povedal svoje mnenje glede stavišča in zidave. Pri nas se je zidalo dozdaj najmanj. Zato so stanovanja draga in jih zelo primanjkuje. Naravnost katastrofalno pa bi bilo, ako bi morali vrniti vojaštvu vojašnico v Panonski ulici, kar ni izključeno. Sprejeta je bila resolucija mestnemu občinskemu svetu, ki se naproša, da pomaga interesom do nabave malih stanovanjskih hišic in to čimprej. Trdno upamo, da bo naša prošnja našla pravi odmev.

Lom. Od 13. do 17. maja se je vršil pri nas sv. misijon, ki sta ga vodila gg. misijonarja Gregor Flis, superior v Grobljah in g. Jožef Fidler iz Ljubljane. Temeljite pridige so župnijsko duhovno prenovile. Obhajanih je bilo 609 oseb. Za Apostolstvo mož in fantov se je prijavilo zlasti večje število fantov. Ustanovil se je tudi katol. kulturni svet za župnijo Lom kot vrhovna organizacija vseh v župniji obstoječih društev in kot vodilni organ vsega katoliškega gibanja in kat. prosvetnega dela v župniji. Na Vnebohod se je blagoslovil misijonski križ, ki visi nad vrati zunaj cerkve. Sv. misijon se je končal z veličastno procesijo, ki so se je udeležili vsi farani in veliko okoličanov zlasti iz sosednjih Tržic.

Slovesnost odkritja spomenika padlim vojakom v Križah pri Tržici se je izvršila v najlepšem redu in splošno zadovoljnost. Dopoldne lepo, da ga nam letošnja skopa pomlad še ni dala enakega Zdi se, da je hotelo sonce privabiti oko, ki se je v prav lepem številu odzvala. Po otvoritvenem govoru g. predsednika Fr. Zaplotnika, ki je z ljubeznijo vodil priprave ter razen požitrovalnih faranov največji pripomoček, da imamo spomenik, ki ga po njegovi pomeniljivosti izdelavi lahko postavimo v vrsto prav lepih (delo g. F. Tomanova) — je sledil krasen govor g. kurata Bonača, nadalje deklaracija zastopnice sirot, govor g. F. Poljanca, ki je kot župan sprejel spomenik v oskrbo, g. Cepelaka, upravitelja zdravilišča Golnik, v imenu invalidov, lepo podan izraz sožalja obeh Situacij (Arh), za kat. prov. dr. in za orl. odesk. Godba (Sloga) ter lepo deklarirani žalostniki (»Dobrodo« in Forst. »O Gospod« — 28 grl. mošk. zb.) sta žalno slovesnost razen obilnih vencev prav lepo okrasili. V lepih besedah se je g. župnik J. Hartman zahvalil vsem, ki so pripomogli k lepi slovesnosti, ki bo, daš šele po desetletjih, gotovo ostala vsem v najlepšem spominu — junakom naj pa motivje dodele večni mir.

Senožeti ob Savi. Ker bo letos 20. maj na nedeljo, se vrši tukajšnji živinski in kramarski sejem en dan pozneje t. j. v ponedeljek 21. maja. — Novo železniško postajališče, katero se je pričelo ravno kar graditi, bo za našo okolico važna gospodarska pridobitev. Vse je nestrpno pričakuje, kdaj se otvori. Ker je teren, kjer bo stalo postajno poslopje, znatno prenizek, se mora vsaj prostor za 100 metrov dolgi peron zasuti do 3 m višine. V to svrhu je treba dovoziti 3000 kub. metrov materiala, kar bi stalo okrog 36.000 Din. Da bi tozadevni stroški odpadli, so se naša in okoliške vasi obvezale, da izvrše vse to delo brezplačno s prostovoljnimi kulukom. In res. Nad polovico nasipa je sedaj že izvršeno. Ako bo vreme kolikaj ugodno, je upati, da se bo tudi nadaljni kuluk s popolnim uspehom končal. Stroški za novo postajališče bodo kljub neumornemu pri devanju tukajšnjih prebivalcev zelo visoki, zato je želeži, da bi tudi pristojne oblasti to obkerojnosto napravo primerno podpirale.

Darovi

Dar Akademij in Galerij. Ljubljanski trgovec, ki ne želi biti imenovan, je nakazal Fondu za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo znesek 10.000 Din in s tem postal »Zidar slovenskih prosvetnih zavodov. Nesobičnemu podorniku iskrena zahvala.

Kongres zbornic v Osijeku

Ob priliki slovesne proslave 75letnice Trgovske in obrtniške zbornice v Osijeku se vrši tudi kongres zbornic iz cele države v Osijeku, katere mu so prisostvovali poleg zastopnikov vseh zbornic načelnik trg. min. dr. St. Krpan in ravn. trg. konz. oddelka zun. min. dr. Sv. Predić. Za predsednika kongresa je bil izbran osječki predsednik Juhj Weiss ml., za podpredsednika pa M. Stanojevič, K. Janković, S. Tabanič, A. Krejčl, S. Radiča, Jovanović in Sp. H. Ristić.

Referati so bili naslednji:
1. Naš izvoz (vzroki in posledice njegovega padanja) ref. zborn. tajnik iz Vel. Bečkereka Al. Stanojevič. Po pregledu statistike našega izvoza se bavi ref. z vzroki krize izven naše države, nadalje z notranjimi vzroki in stavlja konkretne predloge za povečanje našega izvoza med drugim n. pr. ugotovitve programa drž. gosp. politiki, razbremenitev od davka, ureditev državne administracije, potreben zakon o komasaciji zemljišč, melioracije, razširjenje šolstva, obvezni strokovni tečajji, ukinitve uvoznih carin na sirovine, povečanje števila vzornih nasadov, izboljšanje cest, org. naše zun. trgovine, znižanje pristajniških taks itd.

2. Organizacija naše konzularne službe (ref. saraj. zborn. tajnik dr. Jelavič). Cepprav je ministristvo zun. zadev uvidelo potrebo reforme konz. službe in izdelalo za to že pravilnik, vendar ta ne odgovarja gospodarskim zahtevam. Zahteva se večja strokovna in praktična izobrazba. Največjo pažnjo je treba posvetiti konzularnim poročilom.

3. Organizacija gospodarske statistike (ref. ljubljanski zborn. tajnik Ivan Mohorič). Izvleček iz obširnega poročila smo že v nedeljo priobčili.

4. Gospodarska propaganda in osnivanje informacijskega urada (ref. gl. tajnik zagrebške zbornice dr. A. Cuvaj). Brez sistematične propagande je gospodarski procvit nemogoč in to razumejo vse velike države. Zato je nujna potreba osnovati po inozemskem vzorcu propagandni in informacijski urad.

Uvoz v februarju

Iz pravkar objavljenih podatkov o našem uvozu je posneti, da je znašal uvoz v februarju 85.600 ton za 621.66 milj. Din napram 82.400 ton za 561.9 v januarju letos in 66.000 ton za 521.2 milj. Din v februarju lani. Uvoz torej narašča.

Podatki o uvozu in izvozu dajo sledečo sliko:

	Uvoz		Izvoz	
	tis. ton	milj. D	tis. ton	milj. D
povpr. 1927	111	607.2	354	583.4
jan. 1928	82	591.9	312	430.4
febr. 1928	86	621.7	295	439.—
mare 1928	—	—	364	503.2

V februarju je bila naša zunanja trgovina pasivna za 182.7 milj. Din napram 161.5 v januarju in 73.8 milj. Din povprečno mesečno lani. To visoko pasivnost je pripisovati na eni strani povišanju uvoza, na drugi strani pa zmanjšanju izvoza radi lanske slabe letine, ko se ne izvažalo letos skoro nič žita.

Največ smo uvažali naslednjih predmetov (v milj. Din): v oklepajih uvoz v januarju letos: bombažne tkanine 94.4 (61.2), predivo 58.6 (43.9), volnene tkanine 46.2 (27.4), stroji, orodje in aparati 28.9 (30.4), razni jekleni predmeti 24.4 (22.6), sirov bombaž 19.5 (15.5), kože 18.8 (21.4), prevozna sredstva 13.2 (14), sirova kava 12.9 (18.9), elektrotehnični predmeti 11 (13.7), riž oluščan 9.6 (10.7) itd.

Povečanje uvoza v februarju v primeri z januarjem je pripisovati povečanemu uvozu tekstilij, ki je narasel od 137.1 na 207.8 milj. Din, torej za 70.7 milj. Din, dočim znaša vse povišanje samo 29.8 milj. Din kar pomeni, da je uvoz vseh drugih predmetov znatno nazadoval.

Skupno je bila v prvih mesecih letos naša trgovinska bilanca pasivna za 344.3 milj. Din.

Belgrajska in novosadska borza v I. 1927

Sedaj so objavljena poročila dveh velikih borz: belgrajske in novosadske (poročali pa smo že o ljubljanski in zagrebški).

Belgrajska borza je imela lani v devizah prometa 2053.5 milj. Din (1926 2358.3, 1925 3592.5), v valutah 3.3 (9.4, 14) milj. Din, v drž. papirjih 601.9 (476.4, 623.4) milj. Din, v delnicah 21 (9.1, 11.3) milj. Din, skupaj 2679.8 (2853.2, 4211.1) milj. Din. Prometa na blagovni borzi je bilo 6248 vag. v vrednosti 139.3 milj. Din (1926 7168 vag. za 130.7 milj. Din). Borzno razsodišče je razpravljalo o 158 sporih za 12.1 milj. Din (1926 172 za 4.4). Čisti dohodek borze znaša 1.7 milj. Din (1926 1.4, 1925 2.4 milj. Din).

Promet novosadske borze je znašal lani v blagu 14.213 vag. (1926 12.377, 1925 23.500) v vrednosti 232.5 milj. Din (1926 292.6, 1925 466.5). Tožb pri razsodišču je bilo za 14.3 milj. Din (1926 27, 1925 30). Dohodki borze so znašali 1.3 milj. Din (1926 1.5), v zgradbe je investiranih 4.4 milj. Din (1926 4.2). Borza ima dolga pri Trg. in obrtni banki za 1.9 milj. Din (nadalje je notranje posojilo (član) prineslo 0.35 milj. Din. Upniki so narasli lani od 1.86 na 2.3 milj. Din.

KONFERENCA O PREDVOJNIH RENTAH.

Ki se je vršila v Rimu, ni uspela: edini pozitivni uspeh je ugotovitev končnoveljavnega stanja papirnih rent. Ves deficit na teritorialnih kvotah znaša 3 milijarde kron. Jugoslovanski deficit znaša 50 milj., madjarski poldrugo milijardo, romunski in poljski po 700 milj. Presežki rent pa znašajo pri Češkoslovanski 670 milj. (pri Avstriji 160 in Italiji 240 milj., ostanek 2 milijard odpade na inozemstvo. Glede vnovčenja papirnih rent ni prišlo do sporazuma. Zveze upnikov izjavljajo, da so pripravljene odstopiti od valorizacijskih zahtev, če jim povrnejo dolžniški stroške za nove titre (6.8% v zlatu), dolžniki pa nudijo samo 3%, ni pa prišlo do sporazuma.

Glede zlatih in valutnih rent je bilo več predlogov, vendar brezuspešnih; nazadnje je predlagala reparac. komisija, da se naj opusti letna amortizacija, in kapital zl. rent po 45 letih s 75% nom. plaša od drž. ki pa morejo papirje tudi kupiti na prostem Trgu. To naj se začne leta 1935. Medtem pa se naj obrestovanje rent postopoma zviša po 25 letih na 100% zl. odstotkov nom. obrestne mere. Za vse to naj bi se stvoril fond, ki bi ga dotirale letno dolžnice. Vloge v tem fondu se naj obrestujejo po 3%, vplačujejo pa lahko tudi v rentah. Upniki so na ta predlog pristali. Del drž. je bil principiarno za to, Jugoslovije, Madjarska in Romunija pa proti. Vendar bodo svoje precizno stališče vse države javile po 3 mesecih in se bo vršila ponovna konferenca.

Gospodarstvo

MLEKARSKO ZBOROVANJE V BREZNICI NA GORENJSKEM,

Na Breznici se je vršilo 17. maja dobro obiskano mlekarsko zborovanje (blizu 100 oseb). Zborovanje je otvoril brezniki župan g. Ivan Finžgar, nakar je kmet. referent Josip Sustić kratko pojasnil gospodarski pomen in namen sestanka. Imel je že 6. maja na Breznici pripravljeno predavanje o mlekarskem združništvu, na tem sestanku je le kratko omenil vse koristi, katere nudi kmetovalcu mlekarska zadruga. Za tem sta poročala ravnatelja dr. Ivan Basaj in Fran Trček v daljših in zelo informativnih izjavah o pomenu in načinih, kako se naj uspešno uveljavi mlekarska zadruga. Oba govornika sta podala izčrpne in dragocene nasvete, katere so sprejeli vsi poslušalci z zadoščenjem. V razpravo, ki je sledila, so posegli predvsem zastopniki občine Jesenice (gg. Anton Znidar in Valentin Markeš), obč. Koroška Bela i. dr. Zlasti sta jeseniška zastopnika poudarjala, da je na tem mlekarskem pokretu posebno interesirana jeseniška občina, ki ima že nad 6000 prebivalcev in potrebuje znatne količine zdravega mleka.

Zborovanje je dovedlo vse navzoče do popolnega sporazuma in solidarnosti z Breznici, da treba prizadete kmetovalce osamosvojiti od vsakega posredništva ter postaviti vnovčevanje mleka na zdravo zadržno podlago. Na ta način bo kmet. producent prodal svoje blago znatno dražje, kot ga prodaja danes številnim posredovalcem, — na drugi strani pa pride jeseniški delavec ceneje do brezhibnega mleka. H koncu so zborovalci enoglasno sklenili, ustanoviti na Breznici mlekarsko zadrugo ter se je takoj izvolilo prvo načelstvo, ki ima nalogo, da naglo ukrene vse korake v formalnem in strokovnem oziru. Upajmo, da najde brezniki služaj posnemalce.

IZKAZ O STANJU NARODNE BANKE

z dne 15. maja 1928. (Vse v milijonih Din; v oklepajih razlika napram izkazu z dne 8. maja.) Aktiv: Kov. podlaga 370.4 (—11.7); posojila 1489.6 (—37.2), saldo raznih računov 608.1 (—15.0); pasiva: obtok 5827.2 (—126.2), drž. terjatve 323.3 (+50.6), obveznosti 732.3 (+11.8); ostale postavke neizpremenjene.

Borza

Dne 21. maja 1928.

DENAR.

Devizni tečajji so danes napram petku ostali večinoma neizpremenjeni: uvrstili so se London, Newyork in Praga. Promet je bil znaten, v prvi vrsti v devizi Praga. Večino potrebe je krila Narodna banka, ki je dala vse razen Trsta in Newyorka, ki sta bila trgovana le v manjšem znesku. Poleg v tabeli navedenih tečajev je bil Bruselj zaključen po 793.45 (791.95—794.95).

Devizni tečajji na ljubljanski borzi 21. maja 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 18. V.
Amsterdam	2290.—	2296.—	2293.—	—
Berlin	1358.25	1361.25	1359.75	1359.75
Budimpešta	—	992.65	—	—
Curih	1093.50	1096.50	1095.—	1095.—
Dunaj	798.—	801.—	799.50	799.50
London	277.04	277.84	277.44	277.40
Newyork	56.72	56.92	56.82	56.81
Pariz	222.70	224.70	223.70	—
Praga	167.97	168.77	168.37	168.27
Trst	298.25	300.25	299.25	299.25

Zagreb. Amsterdam 2290.—2293, Berlin 1358.25—1361.25, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798—801, London 277.04—277.84, Newyork 56.71—56.91, Pariz 222.70—224.70, Praga 167.97—168.77, Trst 298.27—300.25.

Belgrad. Berlin 1358.25—1361.25, Budimpešta 991.15—994.15, Curih 1093.50—1096.50, Dunaj 798—801, London 227.04—227.84, Newyork 56.72—56.92, Pariz 222.70—224.70, Praga 167.90—168.70, Trst 298.25—300.25.

Curih. Belgrad 9.1325, Berlin 124.12, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.2, Dunaj 78, London 25.3825, Newyork 518.85, Pariz 20.4275, Praga 15.375, Trst 27.33, Sofija 3.745, Varšava 58.12, Madrid 86.95.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.51125, Kodanj 190.80, London 31.70375, Milan 37.435, Newyork 710.70, Pariz 27.9775, Varšava 79.69, Valute: dolarji 708.75, dinar 12.45, češkoslovaška krona 21.055.

Praga. Devize: Lira 177.75, Belgrad 59.40, Pariz 183, London 164.75, Newyork 33.7475.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7.42, London 277.25.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

V Ljubljani je bila zaključena Ljublj. kredit. po 128, v Zagrebu je notirala 126—130. Visoki tečajji drž. papirjev v prejšnjem tednu so ta teden padli: tako v Zagrebu invest. pos. od 98.50—94 na 92.50—93 ter voj. škoda od 455—458 na 440—451, v Belgradu pa invest. pos. na 91—92.50, voj. škoda na 448—450. Na tržišču bančnih papirjev se je nadalje uvrstila Prastrediona od 825—830—835. Od obnega zbora, oz. vnovčevanja kupona 12. marca je poskočila do danes od 800—802.50 na 830—835.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna zaklj. 128, Prastrediona 827.50, 832.50 den., Kred. zavod 157—175, Vevče 105 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 92.50—93, agrari 56—57.50, vojna odškodnina 449—451, junij 433—455, Hipo 58.50, Jug 86.50—87, Prastrediona 830—835, Ljublj. kreditna 126—130, Sešerana 510, Drava 375—385, Slavonija 12, Trbovlje 535—538, Vevče 106—110.

Belgrad. Narodna banka 6770 (5100), vojna odškodnina zaklj. 450, 449.50, 448.450 (2000), ult. junij 445, 447.50 (3450), ult. julij 454 (4000), 7% invest. posoj. 91—92.50, agrari 57.50.

Dunaj. Podon.-savski-jadrn. 81.80, Zivno 111, Alpine 42.85, Greinitz 4.10, Lyskam 9.75, Trbovlje 66.90, Gutmann 27.90, Mundus 195, Slavex 14, Slavonija 1.61.

BLAGO.

Ljubljana. L. s: Bukovi plohi I. II. 15% III. od 2 m dalje od 16 cm naprej media 27 suhi za nakladanje fko vag. meja 5 vag. po 520. Zaklj. 5 vag. Tendence živahna.

Kaj je novega

KOLENDAR.

Torek, 22. maja. Emil, Milan, Helena, Julija, Roman. — Jutri: Janez Krstnik de Rossi. — Novosadska vremenska napoved za 22. maja. Spremenljivo. Večidel oblačno. Ponekod malo dežja.

Dunajska vremenska napoved za 22. maj. Negotovo vreme, morda oblačno, hladno in deževno; razjasnitev ni izključena.

ZGODOVINSKI DNEVI.

2. maja: 1898 je bil škof dr. A. B. Jeglič introniziran. — 1859 se je v Edinburgu rodil škotski romanopisec Conan Doyle. — 1688 se je rodil v Londonu angleški pisatelj Aleksander Pope. — 1813 se je v Lipskem rodil Richard Wagner. — 1848 se je rodil slikar Fritz von Uhde. — 1873 je v Parizu umrl italijanski pisatelj Alessandro Manzoni (»Zaročenec«). — 1885 je umrl v Parizu francoski pisatelj Victor Hugo. — 1898 je umrl ameriški pisatelj Edward Bellamy. — 1910 je v Parizu umrl francoski pisatelj Jules Renard. — 1809 je bil Napoleon I. v bitki pri Aspernu in Esslingenu premagan od Avstrijcev. — 1788 se je v Ljubljani rodil slovenski pisatelj J. A. Zupančič.

★

★ Umrl je včeraj zjutraj v Zabreznici pri Zirovnici na Gorenjskem gospod Simon Prešeren (stari Belej), oče jezuitskega provincijala p. Antona Prešerna. Rajni je učakal visoko starost 82 let. Celih 80 let ni bil nikdar bolan. Pred 2 leti pa ga je zadel mrtvoud ter ga priklenil na posteljo, na kateri je potrpežljivo in vdano v božjo voljo pričakoval smrti, na katero se je lepo pripravil z večkratnim prejetjem sv. zakramentov. Pogreb se izvrši v sredo dne 23. maja dopoldne ob 10. uri na farno pokopališče na Breznici.

★ Propagandi »Dečve« (I). Prejeli smo: Ko razširjate zmisel za slovenske motive v noši, nikar ne kvarite zmisla za slovenski jezik: »dečva« je koroško-gorenjska beseda, ki se ne sklanja dečve (I), dečvi (I), ampak dečle, dečli itd. »Dečve« se sliši Gorenjcu in Korošcu, kakor če bi se hotel kdo pačiti: »Na skavi smo sedeli in gredavi po vepi dečvi« na skali smo sedeli in gledali po lepi dečli. — Korošec-jezikoslovec.

★ Odlikovani živinorejci v Slovenski krajini. Ob priliki živinskih razstav in pregledov se je ponovno pokazalo, da se posveča živinorejci v Slov. krajini precej pozornosti in mnogo gospodarjev je dobilo nagrade ali odlikovanja. Sedaj so dobili št. Benko (M. Sobota), št. Kihar (Puconci), št. Bakan in Peter Solar (Nedelica), uprava veleposestva v Beltincih veliko ministrski diplom, šestnajst gospodarjev pohvalnico velikega župana, nekaj pa jih je dobilo denarno nagrado.

★ Nova poštna avtomobilna zveza v Slov. krajini. Te dni je bila otvorjena nova poštna avtomobilna proga med M. Soboto in Rogashevi. Otvoritev se je izvršila na zelo slovesen način. Nova proga je nadaljevanje proge Dol. Lendava—M. Sobota.

★ Ameriški izletniki v Jugoslaviji. V nedeljo, 20. maja z dopoldanskim brzovlakom je prispelo v Ljubljano 77 ameriških izletnikov, od katerih jih je polovica izstopila, ostali — Hrvatje — pa so se z istim vlakom odpeljali proti Zagrebu. Skupina je odpotovala iz New Yorka dne 12. maja z brzoparnikom »Paris« po francoski črti »Cie. Gle. Transatlantique«, izkrcala se je v Le Havre in nadaljevala potovanje po Franciji, Švici in Avstriji v Jugoslavijo. Izlet so priredili naši ameriški rojaki gg. John Mihelič iz Clevelanda, Zakrajšek & Česark in Frank Sakser iz New Yorka. Izletnike je spremljal g. Alojzij Škulj, uradnik Frank Sakser State Bank, New York.

★ Zapostavljeni stari upokojevi južne železnice in železniški invalidi v Sloveniji. Ka-

kor je že vsem znano, se starovpokojevec južne železnice ne prizna niti pri tej prevedbi, katera je veljavna od 1. avgusta 1927. leta. Vsa dokazovanja od strani društva, da so tem upokojevcem njihove pokojnine po rimskem paktu čl. 17 zadržane, so ostala brezuspešna. Vse nasledstvene države so se v polnem obsegu držale obveznosti rimskega sporazuma in so že vse tudi upokojevcem južne železnice uredile njihove pokojnine. Zakaj dela naša država izjemo, ne moremo razumeti. Istotako je z železniškimi invalidi v Sloveniji. Tudi ti še vedno prejema svoje neugodne rente v kronah, medtem ko imajo pri ravnateljstvu državne železnice v Zagrebu neugodne rente že urejene. Samo v tem letu je naše društvo v tem oziru storilo že vse mogoče korake pri merodajnih činiteljih. Dne 15. maja t. l. je bila deputacija v Belgradu ter je na vseh merodajnih mestih nastopila proti krivicam, ki se gode imenovanim. S tem korakom se je vsa zadeva potisnila za en korak naprej. Treba bo pa, da društvo neprestano, kakor do sedaj, deluje naprej z vsemi dovoljenimi sredstvi, da se zadeva vendar končno uredi. Upokojevcem pa naj se zavedajo težkega položaja, ki ga ima društvo pri svojem delu in naj ga z vsemi močmi podpirajo. Zavedajo naj se, da potrebuje društvo v tem težkem boju denarnih sredstev. Zato naj vsak po svojih močeh skrbi, da poravnava članarino, da ne ostane društvo sredi najhujšega boja brez sredstev. — Društvo žel. upokojevec.

★ Župni urad v Semiču dobiva od več strani prošnje za cerkvenikovo in organistovo službo. Prizadeti naj vzamejo na znanje, da so bili napačno informirani in da ni nikakega govora o kakem izpraznjenem službenem mestu v Semiču.

★ Ruparski napad. Dne 18. maja t. l. okrog 1. ure zjutraj je napadel neznan zlikovec na Gotenskem polju pri Novem mestu Josipa Mervarja iz Gotne vasi, ko je šel ta iz Novega mesta proti domu, ter ga skušal opati. Zločinec je čakal na kolovozni poti, ki se odcepi od stare ceste pod Grmom proti Šmihelu. Ko je prišel Mervar tam mimo, ga je ta naskočil, podrl na tla ter mu pričel preiskavati žep. Napadeni je imel slučajno notranji žep pri suknjiču, v kojem je imel denar, raztrgan, da je listnica z denarjem zlezla po suknjiču do dolnjega roba, česar pa storilec pri iskanju po denarju ni opazil. Tako je ostala Mervarju listnica z denarjem nedotaknjena. Napadalec je po brezuspešni preiskavi hitro pobegnil.

★ Avtomobilska nesreča v Zagorju. V noči od sobote na nedeljo je peljal šofer Franc Valant potnike tudi k vlakom, ki pripelje iz Ljubljane v Zagorje malo pred polnočjo. Nazaj vozeč je imel v avtomobilu samo neko žensko, na stopnicah stoji pa se je peljal 16 letni šoferski vajenec. Pri Rajnarju pa je zadel avtomobil ob leseno ograjo ravno s tisto stranjo, kjer je stal vajenec. Avtomobil ga je pritisknil ob ograjo, tako da se mu je noga dvakrat zlomila in je kost pri rani izstopila. Nezvestnega so z vlakom ob 3. peljali v Ljubljano; zdravnik je izjavil, da bo težko okreval. Šoferju in ženski se pa ni zgodilo nič hudega, pač pa se je precej razbil avtomobil. Pravkar bo tudi 1 leto, kar se je istemu šoferju preobrnil avtomobil na Lokah, pri čemer je bil ubit rudar Tauber. Takrat se je nesreča zgodila vsled defekta gumijastega kolesnega plašča.

★ Grozna avtomobilska nesreča v Zagrebu. V nedeljo popoldne se je pripetila v Zagrebu na Horvačanski cesti grozna nesreča, ki je zahtevala življenje 4 in pol letnega dečka Omera Čutoviča, sina zasebnega uradnika in posestnika. Deček je sedel na vogalu ceste in gledal druge otroke, ki so se v bližini igrali. Mimo je privozil tovorni avtomobil »Prve zagrebške tovarne sodavice« in ko je zavil avto preko malega mostiča, je šofer Avgust Kompare, rodom iz Trsta, zgubil prisotnost duha ter zavozil z avtom ravno na mesto, kjer je deček sedel. Avto je zdrobil dečka lobanjo in mu poškodoval trup ter je bil deček na licu mesta mrtel. Nesrečo je videlo več pasantov, ki jih je policija zaslišala. Šofer Kompare in njegov pomočnik Ivan Brlek sta bila pridržana na policiji.

★ Madjarski vojak pobegnil v našo državo. V Zagreb so te dni prepeljali madjarskega vojaka Šandorja Kissa, ki je pred dnevi pri Dolnji Lendavi prekoračil mejo in izročil svoje orožje našim oblastem. Izjavil je, da v madjarski vojski ni mogel obstati, ker tam kruto postopajo z vojaki, jih pretepajo in jim ne dajejo dovolj hrane. V Madjarsko se noče vrniti ne živ in ne mrtel. V Jugoslaviji mu bodo določili kraj, kjer bo smel prebivati. Kiss je imel na vojaški kapi madjarski grb s krono sv. Štefana. Tudi njegovi dokumenti imajo označbo »Kraljevska madjarska narodna vojska«.

★ Tihotapev beg pred zagrebškim sodiščem. Lani, meseca junija, je pobegnil iz zagrebške bolnice za kužne bolezni tihotapev Marko Geiger, ki je bil obsojen radi tihotapstva 20 kg saharina na dve leti zapor ali 400 tisoč dinarjev kazni. V zaporu je simuliral bolezen in je bil prepeljan v bolnico. S no-

možjo Geigerjeve sestre, trgovca Habazina, šoferja Kositra in nekega neznanca se je Geigerju posrečilo pobegniti iz bolnice. Geiger je skočil v avto pred bolnico in se z njim odpeljal v Maribor. Šofer Kositer sam ni imel niti pojma, da je pomagal pobegniti tihotapev in tudi trgovca Habazin ni vedel, da je Geiger pobegnil iz bolnice. Te dni sta prišla oba pred sodišče, vendar sta pa bila oba oproščena.

★ Železniška nesreča pri Velikem Bečkerek. V soboto zjutraj se je pripetila na progi Subotica—Veliki Bečkerek težja železniška nesreča. Ravno, ko je vlak odhajal s postaje v Velikem Bečkerek, sta skočila dva vagona s tira. Vagona sta bila nabito polna ljudi, vendar se pa nista prevrnila, ker je vlak počasi vozil. Medtem je nastala med potniki velika panika in so nekateri poskakali skozi okno ter se večinoma poškodovali. Vagoni so bili takoj odklopljeni od vlaka, ki je nato nadaljeval pot v Subotico.

★ Težka železniška nesreča v Vinkovcih. Na postaji v Vinkovcih se je v soboto popoldne pripetila železniška nesreča. Tovorni vlak je zavozil na tir, na katerem je stala garnitura drugega vlaka in se v njo zadel z vso silo. S tira je skočilo sedem tovornih vagonov. Strojevodja je takoj, ko je opazil, da je vlak zavozil na napačen tir, pričel lokomotivo ustavljati in tako preprečil večjo nesrečo. Človeških žrtev ni bilo, le vlakovodja je bil lažje ranjen. Škoda se ceni na 40.000 Din.

★ Pri slabem počutku je naravna »Franz-Josef«-grenica zelo prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki znatno zmanjšuje težkoče in večkrat zanesljivo koristijo že majhne množice. Dopisi zdravnikov za ženske bolezni so glasno hvalijo zelo milo učinkovitost »Franz-Josef« vode, ki je zelo primerna za nežni ustroj ženskega telesa. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Birmanske ure, verižice, uhane ceno kupite pri Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9.

★ Birmanska darila po znižani ceni. Luka Vilhar, urar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 36.

Za poletno sezono

se priporoča trajno kodranje, vodna ondulacija. Separirani oddelek za posebno barvanje las v vseh nišansah.

M. Podkrajšek, frizer za dame in gospode Ljubljana, Sv. Petra cesta. — Telefon 3385.

Češkoslovaški cariniki v Ljubljani

Za obiskom praškega občinskega sveta in za obiskom češkoslovaških železniških uradnikov so obiskali Ljubljano tudi češkoslovaški cariniki in vnovič so se potrdile vse vezi in simpatije, ki vežejo Čehoslovake in Jugoslovane. Češkoslovaški cariniki so se nahajali na daljšem potovanju po Jugoslaviji. Obiskali so Subotico, Beograd, Skopje, Cetinje, Dalmacijo in Zagreb ter so prišli v nedeljo, dne 20. t. m. v Ljubljano ob 1.48 popoldne z zagrebškim brzovlakom. Na kolodvoru jih je pričakovala številna množica, tukajšnji carinski uradniki in mnogi zastopniki. Pri sprejemu so bili zastopani veliko županstvo po vl. svetniku dr. Mencingerju, oblastni odbor po dr. Adlešiču, mestna občina po dr. Zarniku, konzul dr. Resl, Zbornica TOI po dr. Plessu, gremij trgovcev po g. Pavlinu in drugi.

Goste je najprej pozdravil v imenu tukajšnjih carinskih uradnikov predsednik organizacije g. Polak, nakar sta govorila v imenu mestne občine še dr. Zarnik in g. Vargazon. Za podzave se je zahvalil v imenu gostov predsednik češkoslovaške organizacije carinskih uradnikov g. Brancovsky, povdarjajoč ugoden vtis, ki so ga dobili povsod, kjer so po Jugoslaviji potovali. Godba dravske divizije je zaigrala češkoslovaško in našo državno himno, nakar so se gostje podali ob navdušenem pozdravljanju občinstva v hotel »Slon«, kjer so imeli skupno kosilo. Z gosti je prišel iz Beograda tudi češkoslovaški generalni konzul dr. Pospisil. Popoldne so si gostje ogledali Ljubljano, zvečer pa se je vršil v kazinski dvorani slaven banket.

Pri banketu so izrekli napitnice gostom na čast predsednik g. Polak, zastopnik velikega župana vl. svetnik dr. Mencinger, zastopnik oblastnega odbora dr. Adlešič, magistratni ravnatelj dr. Zarnik, zastopnik zbornice TOI dr. Pless, v imenu gremija ljubljanskih trgovcev g. Pavlin in drugi. Za goste so govorili g. Brancovsky, gen. konzul dr. Pospisil, dalje konzul dr. Resl in več drugih govornikov. Pri banketu, ki je potekel v zelo svečanem razpoloženju je zapel kvartet prof. Kozine več naših narodnih pesmi. Gost g. Martinek zapel je nekaj lepih basovskih točk, pevski zbor češkoslovaških carinikov pa nekaj gniljivih čeških in slovaških pesmi. Večer je bil res bratski in priščen.

Včeraj v ponedeljek, so si gostje ogledali palačo Zbornice TOI in mestni magistrat, nato pa so obiskali vinske kleti tvrde Bolaffio. Ob 1.45 popoldne so odpotovali z gorenjskega kolodvora na Bled. Ustavili so se na postaji Dobravi, nakar so šli skozi Vintgar na Bled. Tu so obiskali otok na jezeru. Krasotam naše zemlje so se gostje zelo divili in so bili hvaležni nebu, da jim je dalo lepo vreme, da so mogli vse te lepote nemoteno uživati. Gostje so zvečer odšli v hotel »Triglav«, kjer so imeli poslovitno večerjo. Danes dopoldne odpotujejo gostje preko Jesenic v svojo domovino. Slove-nijo je obiskalo 48 češkoslovaških carinskih uradnikov, spremljajo pa jih je od Belgrada, oziroma Zagreba dalje še 15 naših carinskih uradnikov.

Priznano

najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi

renomirana trvdka

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

Ljubljana

NOCNA SLUŽBA LEKARN.

V noči na sredo: Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

★

© Počitniška kolonija ob morju. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos poslala mestna občina ljubljanska gotovo število siromašnih ljubljanskih otrok k morju. Starši ali varuhi, ki želijo poslati svoje otroke k morju, se pozivajo, da vložijo tozadevne nekolikovane prošnje pri socialno političnem uradu mestn. magistrata, soba 42/II. osebno. V prošnji naj navedejo premoženjske in rodbinske razmere, rojstne in domovinske podatke otroka in znesek, katerega so pripravljene prispevati. Celotni znesek za štiritredensko letovanje z vožnjo vred znaša 600 dinarjev. Najsiromašnejši, ki ne morejo prispevati k gornjemu znesku prav nič, morejo vložiti prošnjo z izrečno pripombo, da prosijo za brezplačno letovanje. Prošnje za brezplačno ali znižano oskrbo, morajo biti opremljene z izjavo okrajnega načelnika in župnega urada dotičnega okraja, kjer otrok stanuje. Prošnje se bodo sprejemale do vstetega 31. maja t. l. pri gori navedenem uradu. V poštev pridejo samo oni otroci, ki so pristojni v Ljubljano.

© G. Pavel Stelč, znani ljubljanski imejitelj avtomobilov, je v nedeljo 20. t. m. z Wanderer-avtom 40 HP pripeljal iz Ljubljane na Janče, 784 m (117 m višje od Šmarne gore), in sicer v ¾ uri. To znači pač rekord, tako, če se jemlje vpoštev višina in ozkost kakor strmina in kakovost poti. G. Stelč je prvi avtomobilist, ki so ga imeli priliko videti Jančani na svojem lepem vrhu.

© Javna borza dela. Delo je na razpolago: moškim: 1 delavcu za izdelov. opeke, 2 pečarjema, 14 rudarjem-kopačem, 1 vrtnarju, 1 oblikovalcu, 1 kino-operaterju, 1 kleparju, 2 kovinostugarjema, 1 elektromonterju, 1 kovaču-mojstru, 6 žagarjem, 1 inštalaterju-ključavničarju, 1 lesostugarju, 3 jermenarjem, 1 sodarju, 1 sedlarju, ki poseduje obrtni list, 1 tapetniku, starejšemu, 1 čevljarju mojstru s svojo obrtjo, 3 čevljarjem za otroške čevlje, 2 krojačema za veliko delo, 1 slaščičarju ali kavokuharju, 1 delavcu za kuhanje malin, 20 zidarjem, 4 pleskarjem in soboslikarjem, 4 hlapcem, 9 sobarjem za dijaški dom, 17 vajencem; ženskam: 1 orožnikuharici, 1 kuharici, 1 sluškinji, 1 kmečki dekli.

© Težka nesreča na kolodvoru. Včeraj zgodaj zjutraj se je pripetila na glavnem kolodvoru nesreča. Zavirač Anton Česlesnik, doma iz Hotiča pri Litiji, je imel opravke pri vagonu na stranskem tiru, pri tem pa ni opazil lokomotive, ki se je bližala vagonu. Lokomotiva je zgrabila Česlesnika za roko in mu jo stisnila med odbijače. Česlesnik ima zdrobljeno ramo in znatno pokvarjeno roko.

© Nesreča na cesti. V nedeljo popoldne je vozil po Karlovski cesti z vozom Ivan Renardič, hlapec pri mesarju Lovši. Ko je privozil nasproti tramvaju, se je konj splašil, zdrvel in se zaletel v tramvaj ter razbil na njem sprednjo svetilko. Hlapec je pri trku padel z voza in si znatno poškodoval desno ramo in desno nogo. Konj sam si je pri tem zlomil desno sprednjo nogo in ga bodo morali radi tega pobiti. Mesar Lovša trpi radi poškodovanega konja 3750 Din škode, cestna železnica pa 200 Din.

© Radi težke telesne poškodbe aretiran. Pred dnevi sta se na Vodovodni cesti sprla radi nekega dekleta 24-letni hlapec Dominik Z in ravno toliko stari hlapec Janez G. Dominik je v prepiru tako močno udaril Janeza, da mu je zlomil ključno kost. Janez je odšel v bolnico, kjer so mu dali ramo v mavco ter ga v nedeljo poslali ven. V ljudski kuhinji pa je Janez nalezl na svojega napadalca in opozoril nanj stražnika, ki ga je aretiral. Dominik pride pred sodišče.

© Policijski drobiž. V nedeljo je bilo aretiranih sedem mladih deklet, ki so bile zasačene na raznih krivih potih. Dve so oddali v bolnico, tri k sodišču, ostali dve pa spustili. — Prijet je bil mlad fantič Jože P., pri katerem so našli zastavni listek za srebrno uro. Fant je ukradel uro in tri »kovače« neki gospej v Levstikovi ulici. — Mirku Nardinu na Opekarski cesti št. 10 je nekdo zmaknil iz zaklenjene veže 2000 Din vredno kolo. Tatu so že na sledu. — Prijavljeni sta še dve manjši tatvini. — Ovađen je neki gospodar, ker je surovo pretepel svojo 20-letno sluškinjo. — Neznani zlikovec je vlomil v stojnico mesarja Ivana Jelševarja v Solskem drevoredu in odnesel 3 kg slanina.

© Ure za birmo pri trvdki Slavko Rus, Dunajska cesta 9.

© Oblike kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

3228

STANOVANJA MESTNE OBČINE LJUBLJANSKE.

Ker se prošnje za nakazilo stanovanj vsak dan množe in pričakuje vsak prosilec nakazilo stanovanja edino le od mestne občine, med temi celo taki, ki bi vsled svojega ekonomskega položaja lahko našli stanovanje v novih zgradbah, sporoča stanovanjski gradbeni urad sledeče:

Stanovanja, ki jih je imela na razpolago mestna občina v že dograjenih zgradbah, so že naka-

Pomagaite Bolgarom!

Darove sprejema upravništvo »Slovenca«.

Za duha in srce

Pismo iz Zagreba

Ali vam nisem sporočil, da se v Matiči Hrvatski nekaj »iza brda valja«? V našem tisku v Zagrebu, ki registrira najmanjše malenkosti, recimo Johna Gilberta in donašajo vsak dan nekoliko debelih stolpcev o samoumorih, se ta stvar ni notirala. Pa končno, koga danes na Hrvatskem interesira Matiča Hrvatska? To so malenkosti: važneje je javljati vsak dan, kako bi vlada »Velje Vukičevića« mogla past: nego pisati o kulturni instituciji, za katero so naši stari trošili toliko denarja in toliko žrtev. In zgodilo se je, česar nobeden Hrvat ni pričakoval. Dr. Bazala, znani borec proti Pribičevićem ljudem na vseučilišču, nekakšen hrvatski intelektualistični de Valera, jo ubere, tako nekako »iz neba pa v rebrac«, med Pribičevićevce! Res, on je i nadalje ostal »vrlo viden i ugleden član« Hrvatske Federalističke Stranke ali, dogodilo se je nekaj, kar je vse naše hrvatske javne delavce iznenadilo. V nedeljo dne 20. t. m. se je vršila skupščina »Hrvatske Matice« in na njej se je imel izbrati novi odbor. In vsi so zazijali (prosim, da se mi oprostite ta izraz, ali mi Hrvati že dolgo časa samo zijamo!) ko so notorni »jugoslovenci« in znani svobodomisleci predložili Bazalo za predsednika Matice... Moj Bog, bilo bi interesantno dognati, kakšne usluge je naredil g. Bazala gospodom predlagateljem, da so ga oni tako resnično bratsko in enodušno predložili za predsednika. Na skupščini je predlog te velike gospode, ki večinoma nima zveze z literaturo, svedčano propadel. Od 230 glasov je dr. Bazala dobil samo 8 glasov. S tako večino so mu njegovi prijatelji naredili medvedovo uslugo in g. Bazala more melanholično vzdikniti: Fuimus Troes...

Skoda, da slovenska javnost ni videla onega prisrčnega sprejema, ki ga je naredila zagrebska elita Otonu Zupančiču. Zdelo se je, da so se spet povrnilo oni časi, ko nas je politično Sotla delila, ali so si srca bila bliža. Bilo bi pretenciozno pisati o kvalitetah Zupančičevih. Slovenci ga itak boljše poznajo od nas, čeprav je tudi nam dobro znan, vsaj po raznih studijah o njem. Treba pohvaliti naš tisk (ki sicer redko zasluži pohvalo!) marljivo je par tednov pisal male novice o tej priložnosti, pa je tako i on doprinesel svoj skromni del k tej proslavi. Sladka slovenščina se je glasila s podiuma Hrvatskega glazbenega zavoda, ki je bil natlačen izbranega občinstva, a člani zagrebskega gledališča, vsi od prvega do zadnjega »slovenski rojaki« (zdi se, da bomo mi Hrvati počasi ukradli vse boljše slovenske pevce), so vokalirali to elitno proslavo s svojim mojstrskim petjem. Kar sem rekel o vaših pevcih, naj vam ne bo žal. Mi Hrvati vam za revanš dajemo prodajalce vina in naše glasovite krošnjare.

Ko sem omenil gledališče, mi dovolite, da vam pripovedujem nekaj tudi o naši Taliji. Vi tam gori nekako preveč cenite gledališče, pa ste se zato resno »kregali« zaradi gospoda Kregarja. Tako so svoj čas naši stari Ilirci, Bog daj pokoj njihovi duši, preganjali naše švabske upravnike, a mi smo danes krotkejši. Naš ravnatelj drame se trudi, ma bi mi Hrvati, kakor se reče, ne zaostali za »sprosvetljenimi« narodi, pa se za žive in mrtve prizadeva, da bi v našem gledališču čuli narode vseh jezikov in plemen. Po 60 letih smo spet slišali nekovo reč: prišel je k nam v goste Burgtheater. Da ste videli zagrebsko čifutarijo! Tisti, ki nikoli ne pogledajo v gledališče, so privreli in okupirali vsa mesta. A kaj šele, ko je prišel g. Paul Wegener in njegova trupa! Čisto tako, da moremo zapeti o naši »veliki kulturi«. Imeli smo i druge veličine. Laški vojni invalid, g. Martini, se je pripeljal sam iz samega Rima! Javil je iz Zagreba Mussoliniju, da ga je uprava gledališča sijajno sprejela. Prinesel nam je svoj »Cvijet pred očima«, a za povračilo je g. Begović poslal po g. Martiniju v Rim svojega »Pustolovca pred vratnic« in ta »Pustolovec« je dobil priznanje od samega g. Mussolinija, ki je gospoda avtorja sprejel v privatni avdiciji in ga odlikoval. Pa recite, da mi nismo velik narod! Pa se ni končalo samo z Nemci in Italijani. Ker je naš ravnatelj drame zelo delaven in iznajdljiv gospod, je odpotoval v zemljo francosko in tam najel g. Baucha in ga pripeljal v Zagreb, da nam govori o »Strahu« (bilo je zares strašno poslušati njegova izlaganja!) in tako smo vpostavili kulturne zveze z vsemi narodi na kontinentu, ki nekaj pomenijo. In »Pustolovec« pred vratnic bo odpotoval do Pariza, kjer bo reprezentiral našo kulturo. Dočim nas

pa predstavlja po svetu »Pustolovec«, trpi doma naša drama. Hrvatska, slovenska in srbska. Zato ne dobivamo skoro nobenega klasičnega komada. Zato se na zagrebski pozornici ne more videti niti en komad, ki bi značilno kulturen dogodilaj. Kako bi bilo, da pošljemo našo akademsko omladino v Ljubljano, pa da se ona tam pri vas nauči, kako se je treba »pokregati«? Mislim, da to ne bi bilo slabo.

Disky.

Stilmondski župan

Drama v treh dejanjih. Spisal M. Maeterlinck. Prevedel A. Gspan. Režiser C. Debevec. Maurice Maeterlinck, senzitivni pesnik smrti, subtilni filozof, ki je pisal s toliko nežnostjo o lepoti duše, o življenju cvetic in čebel, je stopil pred nas z vojno-dramo Stilmondski župan. Delo je po snovi tako svojevrstno, da bi ga težko prisodili Maeterlincku. Vendar je prava umetnina, ki dokazuje, kako velik oblikovalec tudi najbližje, skoraj kričečo snov prelje v nadčasne oblike, da iz njegovega dela zadnja veljava višje zakonitosti. — Snov drame je epizoda iz nemškega vpada v Belgijo. Koncem avgusta 1914 vkorakajo Nemci v majhno flandrijsko mesto. Med tremi nemškimi častniki je tudi županov zet, poročnik Oton Hilmer. Sovražniki in prijatelji si stoji nasproti v družini, goreči domoljubi in zvesti vojaki, mož in žena in — drama se začne, še preden pade usodni strel, ki usmrti poročnika Schaumburga. Sum leti na županovega vrtnarja Klausa, pobožnega in miroljubnega starca. Župan, belgijski plemič, ki jamči kot talec za varnost Nemcev, mora do sedmih zvečer izročiti krivca. Klaus se hoče žrtvovati, a lagati ne more in župan tudi ne pusti. Tri težke časovne dimenzije stoji pred nami — trikrat po dve uri, razpete na krajši čas, stiskajo kot uklenjene vsa tri dejanja drame in se ne premaknejo, kot večnost. Ura bije in župan mora pred puške. Poveljnik je trd, neupogljiv, posebej krutost vojaškega zakona. Ta krutost, ki ni nobena osebna zloba, se razodene v kruti grozi, ker je dobil Oton Hilmer povelje, da mora on zapovedovati vojakom pri eksekuciji. Tu se v poročniku bijeta človek in vojak, in ta boj je tisti, ki za njim drama odkriva svet etične praznote in formalizma, Hilmerja človeka in vojača — kljub temu, da je pripravljen upreti se povelju in stopiti kot upornik s tasto in ženo pred puške. Toda župan gre sam, pade kot junak; med ženo in moža je lega smrt očelova; med človekom in vojakom je večnost, in sta si na veke tuja. — Hujšega protesta proti vojni najbrž ni nihče napisal — to niso Belgijci in Nemci, tu si stojita nasproti človek in vojak. Misterij objektivne in najkorektnije krivice živi pred nami, pred njim in za njim je sama groza, nič drugega; odveč je tudi vsaka obsodba.

To delo so igralci pod vodstvom C. Debeveca uspešno postavili na oder. Občinstvo je občutilo težo drame in sprejemalo njeno vsebino z globokimi vtisi. Brez dvoma bi bila k še močnejšemu občutju drame pripomogla bolj zmiselna scena; sedanja reprezentira prej splendidnost inscenatorja, kot pa ustreza potrebam Maeterlinckovega dela. Režija je delo solidno izoblikovana, ni pa storila še tistega zadnjega bistvenega koraka, do specifično Maeterlinckovega občutja, kjer je čas sam najvažnejša oseba. Groze časa samega nismo čutili. Tudi potek nekaterih prizorov bi bil potreboval večjih razgibanosti. Sicer moramo priznati, da je splošno to zopet ena izmed boljših iger, ki zasluži pažnje čim širšega občinstva. G. Levar je s svojim županom postavil spet krepko izoblikovanega moža-junaka. G. Levar, g. Rogoz kot Hilmer in gđ. Danilova kot Izabela so družinsko dramo zajeli z nevsiljivo prisrčnostjo in toploto. Sklepní prizori so bili najboljše podani. Krasen mladostni tip je podal tudi g. Jan kot Floris. V družbi z gđ. Danilovo je izlil v konec igre vso grozno težo dogodka. G. Kralj je igral starega Klausu z dobro naštudirano tipiko in je spet enkrat pokazal svoje boljše strani. Odličan v idejnem poudarku drame je bil komandant g. Skrbniška. Tudi manjše vloge so bile dobre.

F. K.

Pota ruske misli

PUTJ. Organ ruske religiozne misli pod uredništvom N. Berdjajeva. Prejeli smo v oceno štev. 10. Prof. Loski razpravlja o razmerju med tehniško kulturo in krščanskim idealom. Zunanemu enostranskemu zedinjenju naj sledi vesoljna harmonija, Božje kraljestvo bratske ljubezni. Prof. Višeslavcev piše o tragični teodiceji: Sv. Trojici in Bližnjem trpljenju. A. Kartašov podaja oceno cerkvenega vpliva na sodobno rusko kulturo in ugotavlja, da bo le-ta vedno religiozna v duhu Gogolja, Tolstega, Dostojevskega. Urednik Berdjajev

je ponatisnil svoje predavanje na filozofskem kongresu v Varšavi lanskega septembra o metafizični problemu prostosti. Kitajec T. C. Ku prinaša zanimiv pregled versko-kulturnih bojev v svoji domovini, sklepa jo: »Jezusovo učenje je krasna sinteza indijskega, kitajskega ter zapadno-evropskega svetovnega nazora, poročstvo za bodočo vesoljno edinstvo.« I. Strattonov prinaša dokumente o sedanjem delovanju moskovskega metropolita Sergija, ki nudi pretesljiv vpogled v težave ruske cerkve pod sovjeti. Sledi kronika gibanja ruske krščanske mladine v emigraciji. Prof. Iljin podaja načrt bodoče pravoslavne Enciklopedije. V književnem pregledu piše prof. Frank o dragoceni, v tujini težko dostopni knjigi S. Lukjanova: Mladost Vlad. Solovjova. Petrograd, 1918-1923, zvezki I—III. Med ostalimi književnimi novicami je zanimiva razprava V. Muravjova: Gospodstvo nad časom, Moskva, 1927. Kljub komunistični, površni frazeologiji razpravlja o temeljnem filozofskem vprašanju: »Življenje in pečet imena nad brezdnost«. Zanimivo je, da je izšla v sedanjí Rusiji ta knjiga, ki razpravlja o gospodstvu nad časom in o zmagi nad smrtjo!

Putje izhaja četrtletno in stane dol. 2.25 letno. Izdaja ga Ruska religiozno-filozofska akademija v Parizu. Naslov: Voie, revue religieuse russe. 10, Bd. Montparnasse, Paris XV. Priporočamo.

Dürerjeva slika rožnega venca razstavljena v Nürnbergu. Dürerjeva slika rožnega venca iz leta 1500, ki jo je slikal mojster v času svojega drugega bivanja v Benetkah za cerkev nemških trgovcev, in ki je sedaj last samostana Strahova pri Pragi, je prispela te dni v Nürnberg ter je razstavljena v germanskem muzeju. Mesto Nürnberg je prevzelo za sliko zavarovalnino 5 milijonov mark.

Sport

SK Ilirija, nogometna sekcija. Training za I. moštvo in rezervno v sredo in petek ob 17.30; polnoštevilo! — Načelnik.

Seniorski team SK Ilirije. — Training na dva gola danes v torek ob 17.30, ako ne bo deževno vreme. Na trening se vabijo zlasti gg. Pelan, Pogarčar, Beltram, Mahkovec, Dramičič, Miklavčič, Weibl, Pevalak I. in II., Skodlar, Grilc, ki pridejo v prvi vrsti v poštev za nedeljsko tekmo s seniorji Zelezn. A. K-a iz Vel. Bečkereke. — SK Ilirija.

OLIMPIJSKI DAN V LJUBLJANI.

Nedeljske sportne prireditve naj bi služile propagandi za Olimpijsko idejo tako med sportniki kakor med občinstvom, poleg tega pa naj bi pripomogle k finansiranju naše udeležbe na letošnjih olimpijskih igrah v Amsterdamu. Ta namen so izpolnile nedeljske prireditve le v majhni meri, zlasti majhen je bil doseženi moralni uspeh. Neglede na to, da je bil program Olimpijskega dne preskromen in izveden brez potrebnega povdarka, se tudi niso vsi sodelujoči klubi zavedali svojih dolžnosti. Tako je moral n. pr. lahkoatletski program popolnoma odpasti, ker se je od stafete ASK Primorja pojavil na startu en sam atlet. Isti klub je postavil za pokalno nogometno tekmo z ZSK Hermesom samo svojo takozvano drugo garnituro — moštvo, v katerem so bili od moštva, ki je nekoliko dni prej absolviralo prvenstveno tekmo z Ilirijo, le trije igralci.

Kolesarske dirke.

Olimpijski dan so otvorili v jutranjih urah kolesarji. Oba ljubljanska pododborna državnega kolesarske zveze sta izvedla dve dirki, daljšo na progi Ljubljana — Vrhnika — Garčarevec in nazaj (75 km) za starejše, prvorazredne dirkače, ter krajšo na isti progi, toda na daljavo 50 km za juniorje.

V skupini prvorazrednih so dosegli prva mesta: 1. Solar (koles. Ilirija) 2 uri, 29 min. 12 sek.; 2. Kosmatin (Primorje) tik za Solarjem; 3. Abulnar (Primorje), 4. Zanoškar (Primorje), 5. Peršin (Ilirija). Cela vodilna skupina je prispela na cilj skoro strnjena. Vozilo se je s povprečno hitrostjo nekaj nad 30 km na uro.

V drugi skupini je prispel na cilj kot prvi Cihlač (Primorje) v času 1:39.15, kot drugi tik za njim Redenšek (Disk, Domžale), kot tretji Petrovič (Zarja, Kašelj), dalje Oblak (Vrhnika), Dovč (Sava) itd.

Juniorska skupina je prevozila progo v ugodnem vremenu, glavna skupina je vozila na povratku od Vrhnike do Ljubljane v hudem naliivu, kar je seveda neugodno učinkovalo na čas. Na cilju se je zbralo mnogo občinstva, ki pa ni bilo bogzna kako dovezeto za odredbe rediteljev, vsled česar so morali prireditelji v zadnjem hipu ojačiti varnostno stražo.

Nogomet.

Odločilna tekma za prvenstvo II. razreda v Ljubljani med SK Reko in SK Svobodo je končala s 3:2 za Reko, ki si je s tem prvič priborila prvenstvo v svojem razredu, s tem pa tudi napredovanje v I. razred za prihodnje prvenstveno leto. Z obeh strani se je igralo precej nervozno, vendar pa z velikim elanom. Zmaga Reke je bila zaslužena, sode-

Edmund Gosse †. Dne 18. t. m. je umrl angleški kritik in romanopisec Edmund Gosse, star 78 let. Zlasti se je ukvarjal s skandinavsko (Ibsen) in francosko literaturo (Zola, Anatole France), raziskoval pa je tudi domačo literaturno preteklost (17. in 18. stol.). L. 1917. je objavil biografijo svojega prijatelja Swinburne. Kot njegovo najmočnejše literarno delo se smatra roman »Oče in sin«, ki je izšel l. 1907.

Nemška knjižna razstava v Madridu. Na internacionalni umetnostni razstavi v Madridu, katere so se udeležile Francija, Italija in Nemčija, je Nemčija izjemoma namesto razstave likovne umetnosti (slikarstva in plastike) priredila razstavo svoje knjižne umetnosti. Posebno bogato je zastopana um-zgodovinska literatura, ki se nanaša na špansko umetnostno preteklost.

Radio

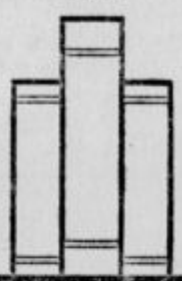
Sobota, 26. maja.

Zagreb: 19.30 Prenos iz ljubljanske opere. — Breslau: 16.30 Koračnice; 20.30 »Majaka vojnica« Renu, vesele scene. — Praga: 19.15 Koncert godbe na pihala. — Leipzig: 20.15 »Vesela vojna«, opereta v 3. dej. (J. Strauss). — Stuttgart: 15.30 Zbaven koncert; 20.15 Zbaven večer. — Bern: 20.20 Poljudna prireditve. — Katowice: 20.30 »Vesela vdova«, opereta v 3. dej. (Lehar). — Frankfurt: 20.15 »Dvojni samoumori«, burka v 8 dej. (Anzengruber). — Rim: 21.15 »Turandot«, opera (Puccini). — Langenberg: 20.20 Vesel večer. — Berlin: 17. Lahka glasba; 20.30 Odlomki iz oper in drugo; 22.30 Narava v glasbi. — Dunaj: 16. Orkestralni koncert; 17.30 Glasbena akademija. — Darenty: 21. Simfoničen koncert. — München: 20.15 Vesela glasba in humor, koračnica in odlomki iz oper. — Milan: 21. Koncert orkestra.

nik Pevalak je rešil svojo nalogo popolnoma zadovoljivo.

Pokalna tekma Primorje:Hermes je končala ob navadnem igralnem času neodločeno 2:2. Igra je bilo treba vsled tega podaljšati za dvakrat 15 minut, kar pa tudi ni prineslo odločitve. Zreb je končno odločil za ZSK Hermes, ki pride na prihodnji termin v okrožni finale z SK Ilirijo. — Rezultat 2:2 ne pove točno pravega razmerja moči med obema moštvoma. Hermes je pretežni del igre v polju močno prevladoval. V prvi vrsti se je odlikoval pri Hermesu notranji del napadalne vrste Svetic — Zolokar — Skrajnar. Tudi ostalo moštvo je igralo prav dobro, izjemši morda levega halfa Braunsisa. Zal je tehnična in taktična premoč Hermesa ostala brez učinka, ker v napadu ni strelca, ki bi količikaj znal izrabiti v polju vzorno izdelane pozicije. Primorje je nastopilo z rezervno garnituro, ojačeno z branilcem Sveticem, halom Pišekom in levim krilom Karšem iz I. moštva. Razen tega je leva zveza I. moštva Uršič zavel mesto levega branilca, kjer pa absolutno ni pomenil ojačenja. Moštvo je igralo z elanom in voljo, ni pa dosegalo Hermesa niti tehnično in še manj taktično. Prvi gol je doseglo Primorje in sicer vsled napake Hermesovega branilca Pleša; iz prodora leve zveze je nastal še pred odmorom 2. gol za Primorje. Za Hermesa sta skortala v drugem polčasu Svetic in Zolokar. — Sodnik Vodšek je toleriral Primorju pretrdo igro; tudi sicer je napravil nekoliko večjih pregrešk.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKÉ ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Opozarjamo na „Mali oglašnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki.

Po 12letni težki bolezni je Bog poklical k Sebi našega ljubega očeta

Antona Drakslar

posestnika v Orehu.

Pogreb bo v torek 22. maja ob 9. uri dop. v Šmartnu pri Kranju.

Oreh pri Kranju, dne 21. maja 1928.

Franciška Drakslar, soproga. — Jožef, Mihael, Janez, Antonija, Marija poročena Zarnik, otroci. — Jakob Drakslar, okrajni tajnik v pok., brat. — Franciška poročena Drinovec, sestra.

Krapinske Toplice

bliizu Zagreba ležijo s zdravilnim uspehom protin, išias, revmo, ženske bolezni itd. V pred- in posezoni znatno znižane cene in ceno pavšalno zdravljenje za 20 dni 1280 Din. Avtobus na postaji Zabok ter direktno iz Zagreba in Rogaske Slatine. Popusti na železnici, novi restavracija, blatne kopeli ter z oglednove klasično, popolni komfort itd. Sezona april-oktober. Prospekti razpošilja kopalniška uprava.

Za jugoslovanski patent št. 1406 od 1. marca 1923 na:

„Način i aparat za izvlačenje staklenih ploča“ se iščejo kupci ali odjemalci licenc. Cenj. ponudbe na inž. Milan Šuklje, Ljubljana, Šelenburgova ulica.

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša nadvsje ljubljena soproga, dobra mamica, sestra, teta in svakinja, gospa

Ana Ukovič

dne 21. t. m. po daljšem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo 23. maja t. l. ob 5 pop. iz hiše žalosti, Gosposka ul. 4 na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, 21. maja 1928.

Ivan Ukovič, soprog; Hans in Mila, otroka; in ostali sorodniki.

Ia PORTLAND CEMENT

ft. „DALMATIA“

d. d.

Kaštel Sućurac pri Splitu

svetovnih znamk

TITAN

in NEPTUNE

Generalno zastopstvo

M. GREGOVIC & Co.,

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1/1. Telefon 2971.

Zahvala

Za vse izraze iskrenega sočutja povodom smrti našega gospoda župnika

Alojzija Lebna

izrekamo svojo srčno zahvalo vsem, ki so rajnega tolažili v njegovih zadnjih dneh in spemili na njegovi zadnji poti. — Posebna zahvala častiti duhovščini za vodstvo pogreba, mnogim darovalcem vencev, deputaciji župnije Poljčane, takojšnjemu cerkvenemu in šolskemu pevskemu zboru za galsljive žalostinke, zastopnikom občine. odbora in prav iskrena zahvala še g. župniku Božičku iz Kamnice za v srce segajoče poslovilne besede. — Bog plačaj!

Sv. Križ nad Mariborom, dne 20. maja 1928.

Zalujoči ostali.

Sveta življenje in vrvenje

Koliko nas je?

Koliko pa nas je pravzaprav na svetu ljudi, da nam postaja svet že premajhen in ob vsakem svobodnejšem koraku stopamo drug drugemu na kurja očesa? Alois Fischer pravi, da je ob začetku leta 1928. domovalo na zemlji 1.9 milijarde ljudi. Seveda ta številka ne bo — ako ne slučajno — popolnoma točna, kajti dokaj je še dežela na svetu, kjer nimajo statističnih uradov in je treba število prebivalstva ceniti samo na oko, približno. Da — še celo številkam statističnih uradov ni vselej zaupati; vsaj naš vir — Alois Fischer — dokazuje, da italijanska statistika o prebivalstvu ni pravilna, in to namenoma ne, zato da more g. Mussolini dokazati potrebo Italije po nadaljnjih kolonijah.

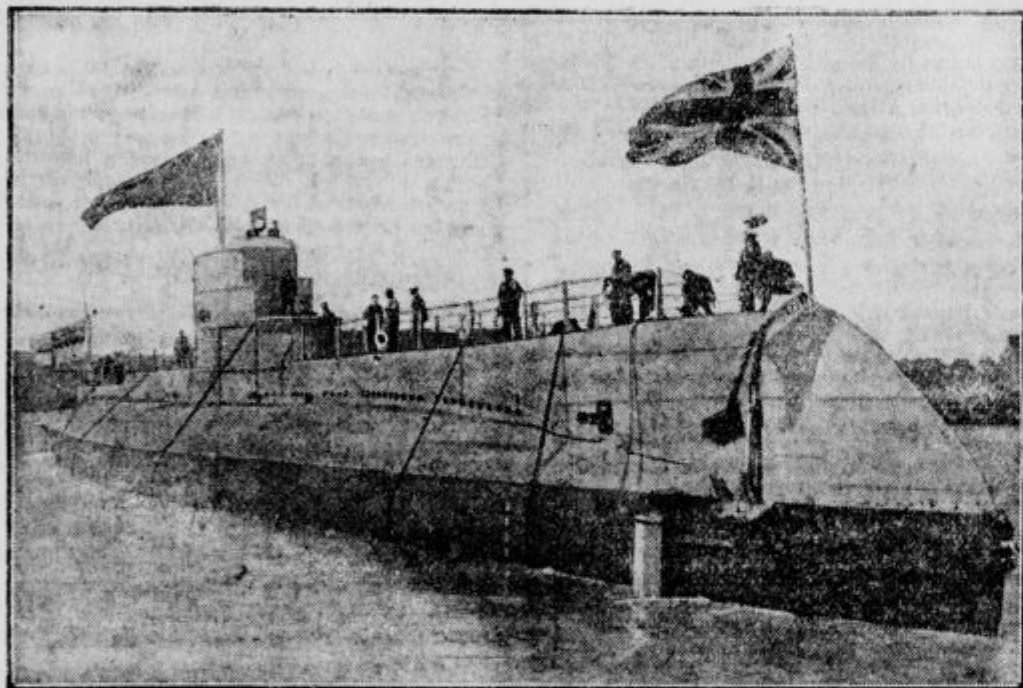
Zanimivo je sedaj nadaljno vprašanje. V kateri meri narašča človeški rod na zemlji? V zadnjih 3 letih se je število prebivalstva na zemlji zvišalo za 45 milijonov ali za 15 milijonov, to je 8 odstotkov na leto. Od tega odpade na Evropo 13 milijonov ali 4 in ena tretjina milijona na leto. Pri vsem tem so pa vendar še dežele, ki se po vojni še niso dvignile na višino predvojnega števila prebivalstva. Sem spadajo Letonija, ki zaostaja za stanjem l. 1914 za 650.000 duš; Francija, ki ji manjka še 600.000 in Avstrija, ki ji manjka 250.000 duš do stanja l. 1914 (mišljeno je seveda povsodi sedanje ozemlje dežela). V vseh ostalih evropskih deželah je pa prebivalstvo nasproti l. 1914 naraslo, in sicer: v Nemčiji za skoraj 3 in pol milijona, v Italiji za preko 3 milijone, na britanskih otokih za 2 milijona in na Španskem za

nih deželah pa ugotavlja Fischer, da število rojstev v glavnih deželah zapadne kulture trajno pada. Pri tem je pa Francija izgubila vodilno mesto in so jo pretekle druge dežele. L. 1926 so znašala rojstva: v Franciji 18.8, v Angliji 18.3, v Švici 18.2, v Estoniji 17.7, in na Švedskem celo samo 16.9 na tisoč prebivalcev. Nemčija se je s svojimi 19.5 odstotki zelo približala Franciji. Pri tem je treba vsekakor vpoštevati, da je umrljivost v vseh navedenih državah znatno nižja nego v Franciji. To preseneča in bi utegnilo vzbuditi domnevo, da Francija kulturno in gospodarsko zaostaja za drugimi dežalami. Temu pa ni tako, marveč je treba iskati vzrok v dejstvu, da je francoski narod tačas relativno najstarejši državni narod v Evropi. Dejanjsko je bilo l. 1921 v Franciji nad 40 let starih ljudi 39 odstotkov, v Angliji 32 odstotkov in v Nemčiji samo 30 odstotkov.

Kot skupno število evropskega prebivalstva v začetku l. 1928 navaja Fischer 484 milijonov. Največji delež na tem ima Sovjetska Rusija, to je 114.4 milijona; potem slede po vrsti: Nemčija s 64.5, Anglija in Irska z 48.6, Francija z 41, Italija s 40.5, Španija s 30 milijoni.

Daleč prekaša Evropo po številu prebivalstva Azija, ki šteje 1.045 milijarde duš. Samo Kitajska ima 441 milijonov, britanska ozemlja 350 milijonov, Japonci samo 61.9 milijona, nizozemske kolonije 51.1 milijona in Sovjeti 31.9 milijona.

Na tretjem mestu je Amerika s svojimi 235 milijoni. Od tega odpade na Združene države 119 milijonov, na Brazilijo 34.6 milijona, na Mehiko 14.3 milijona.

Ko se svet razorošuje, pa stavlja Anglija vojni mornarici najmodernejše podmornike na razpolago. Ta podmorniki gre globlje v vodo in vozi hitreje.

ravno toliko, v Grčiji za 1 in en četrt milijona. Te številke vsekakor ne kažejo povsodi čistega prirastka na rojstvih, marveč je treba vpoštevati v Nemčiji in Grčiji dotok soplemenjakov iz raznih izgubljenih ali izpraznjenih ozemelj. So razmeroma najvišji prirastek na prebivalstvu je dosegla v Evropi Nizozemska: 1 in eno tretjino milijona ali za 21 odstotkov.

Kljub temu naraščanju prebivalstva v raz-

Cjubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 svečer.

Torek, dne 22. maja: HERMAN CELJSKI. Red C. Sreda, dne 23. maja: Zaprto.
Četrtek, dne 24. maja: NEDELJSKI ODDIH. D. Petek, dne 25. maja: STILMONDSKI ŽUPAN. B. Sobota, dne 26. maja ob 15. uri: CYRANO DE BERGERAC. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 svečer.

Torek, dne 22. maja: Zaprto.
Sreda, dne 23. maja: POLJSKA KRI. Opereta. Lj. predstava pri izredno znižanih cenah. Izven.
Četrtek, dne 24. maja: RIGOLETTO. Gostuje g. Henrik de Mazey, prvi tenor velike opere v Parizu. Izven.
Petek, dne 25. maja: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Torek, dne 22. maja ob 20. uri: SVET. Ab. A. Kuponi.
Sreda, dne 23. maja: Zaprto.
Četrtek, dne 24. maja ob 20. uri: GROFICA MARICA. Ab. D. Kuponi. Znižane cene. Zadnji-krat.

Orel

Oriovski odsek v Verdu priredi v nedeljo 10. junija telovadno prireditev v »Matjaževki« v Verdu.

Cerkveni vestnik

Kongregacija za gospe pri sv. Jožetu ima v proslavo svojega glavnega praznika jutri ob 5. pop. govor in sprejem novih članic, v četrtek pa ob pol 7. zjutraj skupno sv. obhajilo in obnovitev posvetitve M. B. Isti ima kongregacija v proslavo svoje dvajsetletnice ob 5. popol. slovesno prireditev v Lihieturnovem zavodu.

Polzvedovanja

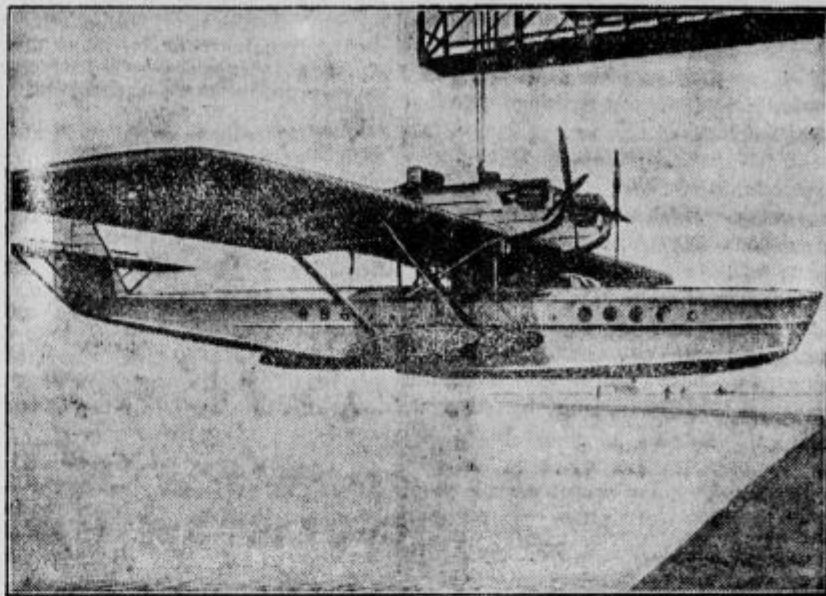
Našel se je dežnik ali je bil zamenjan na Vodnikovem trgu, dobi se v Kopitarjevi ulici v Mlekarni.

kletko. Opice so se najprej vse stisnile v nasprotni kot in nezaupljivo pogledovale na punco. Potem se je ena izmed opic opogumila ter se počasi približala. Potipala je punco z eno roko, a takoj zopet odskočila in se vrnila k ostalim opicam. Polagoma je prišlo bliže več opic skupaj. Začele so punco od vseh strani ogledovati in vohati, a si očitno še vedno niso bile na jasnem, s čim imajo opraviti. V tem se je mehanizem iztekel in punica se ni več ganila. Sedaj so začele živali punco natančneje ogledovati, gla-

dr. Huga Eckener. Ne nameravajo leteti na tečaj, marveč le natančno raziskati predele, ležeče severno od Sibirijske in pa najsevernejše dele ameriške celine.

Viničarska tragedija

V Döblingu pri Dunaju je živel 47 letni viničar Johann Markus s svojo ženo Marijo in dvema sinovoma: šestmoletcem Hansom in četrtoletcem Fritzom. Vsa družina je bila vzorna in je uživala splošne simpatije. Markas je bil vnet in napreden gospodar, ki je

Nov tip zračne ladje, ki bo imel važno vlogo pri poletih preko oceana. Vanj gre 20 oseb.

dile so jo in jo z osrčujočimi kriki budile. Slednjič so pa opice le spoznale, da to ni njim sorodno bitje; začele so vse navskriž kričati. Nenadoma pa so se vse živali natenkrat srdito vrgle na punco in jo raztrgale.

Kako je posl. Daszynski pogodil predsednika bivšega avstrijskega parlamenta.

Za sejskega maršala v novem poljskem parlamentu je bil izvoljen posl. Daszynski. Ob tej priliki spominja »Gazeta Warszawska« na dogodek v bivšem avstrijskem parlamentu, ko je posl. Daszynski na čisto poseben način pogodil tedanjega zborničnega predsednika. Ta predsednik je bil proslul po tem, da se na noben način ni dal spraviti s predsedniškega mesta, da si je bil malo priljubljen. To trdoživost je posl. Daszynski oponesel predsedniku v nekem svojem govoru tako-le: »Gospoda moja, pri nas na Poljskem imamo legendo, ki pravi, da vsakega otroka ob rojstvu poljubijo vile. Poljubijo ga pa na tisto mesto, ki ima biti odločilno za njegove talente in sposobnosti. Če ima biti otrok n. pr. pesnik, ga poljubijo na čelo, če godbenik ali — tat, na roko. Morda mi morete, gospodje poslanci te visoke zbornice pojasniti, na kateri del telesa so utegnile vile poljubiti našega častitega predsednika. Vprašam zato, ker me navdaja čudovita vztrajnost, s katero naš predsednik sedi na svojem stolu, s čudnimi mislimi...«

»Italia« ni nič novega odkrila

»Italia«, ki je prekrizala trikot: Franc Jožefova dežela — Leninova dežela in Nova Zemlja, se je vrnila v Kingsbai na Spitzbergih. Odkrila ni nobenega ozemlja in tudi ni dosegla nobenih drugih novih ugotovitev. Na Leninovi deželi je hotela izkrcati skupino znanstvenikov, a zaradi snega in megle ni bilo mogoče. Vsekakor so italijanski zrakoplovci izvršili vsaj to, da so na Polarnem morju spustili z zrakoplova veliko število italijanskih zastavic.

S Zeppelinom na sever

Fridtjof Nansen je naznanil washingtonski akademiji, da namerava z novim Zeppelinovim zrakoplovom, ki se gradi v Friedrichshafnu poleteti na znanstveno raziskavanje arktičnih predelov. Polet bo financirala norveška družba za raziskavanje polarnih krajev. Znanstveno ekspedicijo bo spremljal

Vrhovni državni pravdnik Krylenko, ki toži nemške inženjerje v Moskvi.

Baron de Coubertin, začetnik modernih olimpijskih iger.

Nenavadna vzgojna sredstva

Znano je, da so Angleži izvrstni vzgojitelji, ki jim nikoli ne poide iznajdljivost. En zgled! V neki poboljševalnici za padla dekleta so dobili nove goste. Pravi izmeček, kakor ga tudi ta zavod še ni bil videl. Zalegla ni nobena beseda, nobena kazen, nobena nagrada. Dekleta so bila kakor obsedena. Slednjič se je voditeljica Miss Barker nečesa domislila. Nabavila je večje število raznih pihal in jih razdelila dekletom. Nato je nastal tak peklenski koncert, da je vsa sosesčina oglušela. Potem je pa nastal mir in ta mir je bil trajen. Dekleta so postala za vzgojo sposobna. Zdivjala so se bila dodobra.

Kukavičji želodec. V bolnišnici grofije Lancashire na Angleškem je te dni umrl 40 letni John Ainsworth za neko nepojasnjeno boleznijo. Sodnija je odredila raztelesenje, ki se je v resnici izplačalo. V mrličevem želodcu so našli 243 gumbov, 483 kamenčkov, 208 žebeljev, dalje koščke jekla, staničola in mnogo drugega. Najbolj čudno je pa to, da bolnik ni nikdar tožil, da bi ga bolal želodec.

Ameriški predsednik Coolidge odlikuje nemške prekoceanske letalce.